

De plooiërstrilogie

Deel 1

Brittania

Jan Snippe

Plaatsnamen

Bancorna	Bangor (Engeland, Wales)
Caergybi	Holyhead (Wales)
Colonia Agrippinensium	Keulen (Duitsland)
Dorestadum, Dorestad	Wijk bij Duurstede (Nederland)
Eburacum	York (Engeland)
Gallia	Frankrijk
Germanica inferior	Germaans deel buiten het Romeinse Rijk
Germanica superior	Germaans deel binnen het Romeinse Rijk
Hispania	Spanje
Judea	Streek in Israël
Lindum	Lincoln (Engeland)
Londinium	Londen (Engeland)
Monapia	Man (Groot Brittannië)
Nova Carthago	Cartagena (Spanje)
Noviomagus Batavorum	Nijmegen (Nederland)
Parisi	Parijs (Frankrijk)
Pisae	Pisa (Italië)
Rhenus	Rijn
Tingis	Tanger (Marokko)
Trecht, Trajectum	Utrecht (Nederland)
Turnacum	Doornik (België)
Vesontio	Besancon (Frankrijk)
Ynys Mon	Anglesey (Engeland, Wales)
Zuilen van Hercules	Gibraltar (Spanje)

Auteur: Jan Snippe
ISBN: 9789461933973
© Jan Snippe

Proloog

De navigator was nooit meer dan twee lichtjaren verwijderd van het stelsel waar de blauwe planeet deel van uitmaakte. Dit soort planeten waren zeldzaam. Net als op andere plaatsen in het heelal ontwikkelden zich complexe vormen die de navigator nodig had voor zijn eigen evolutie.

Op de planeet was een deel van de navigator in de vorm van deeltjes die verschillende configuraties vormden om de diversiteit te plooiën. Een incidenteel proces, de planeet moest haar eigen nieuwe vormen vinden. Bepaalde levensvormen werden echter geplooid om de omstandigheden te optimaliseren. Soms werd geplooid in de zenuwknoepen, soms werd geplooid aan lichaamsdelen. Voor aardse begrippen was het interval tussen het plooiën groot, eens per honderdduizend jaar werden manipulaties uitgevoerd. Altijd gedurende een interglaciale periode. De navigator zorgde met zijn massa voor balans. De blauwe planeet was al meerdere keren geraakt door brokken en gruis uit de gordels. Dat was goed, daarom was de planeet ook geworden tot wat die nu was. De complexiteit op de planeet nam echter toe, voorlopig mochten de brokken de planeet niet meer raken. De impact werd te groot en zou de verdere ontwikkeling van de complexe vormen stagneren. Zolang de planeet gedijde op de wijze die in overeenstemming was met de balans in de navigator, zou ze behoed worden voor inslagen en schade, net als het stelsel waartoe ze behoorde, alles hing samen. Wat zich op de oppervlakte ontwikkelde was belangrijk, daarom werd er ook geplooid. Wat uitstierf en verborgen raakte onder de oppervlakte was nog veel waardevoller voor de navigator. Het was de geschiedenis van de planeet vanaf het eerste moment. Later, als de planeet aan haar einde zou komen, was ze niet meer dan een grote bol met miljarden jaren van ontwikkeling, aanpassing en plooiing. Een nieuw element met informatie dat deel zou gaan uitmaken van het systeem van de navigator.

7.900 voor Christus

Zuidelijk deel van het Andesgebergte

De grote opening verraadde de ingang. Aan de voorzijde, op het grote bordes, verschenen de twee priesters en het kleine leger van bewakers. Ze hadden de enorme deuren geopend en traden hun vijanden tegemoet. In de eerste dunne stralen van de opkomende zon leek het alsof het bordes één werd met de helling van de berg.

De krijgers van “Het volk tussen de grote zeeën” stonden voor het bordes opgesteld en slikten hun angst weg. In de strijd die zou komen zouden veel broeders sterven. De overwinning was aan hen, maar ze voelden dat de bewakers zich tot het uiterste zouden verweren. Ze kwamen uit het noorden, van de hoogvlakte bij het grote meer. De aardbeving had veel van hun bouwwerken en symbolen verwoest. Na het schudden van de aarde was het kouder geworden en het regende niet meer. De oude kennis om de rotsen te bewerken en verplaatsen was verdwenen. Volgens de priesters was er maar één mogelijkheid om het volk van het noorden te redden. Ze moesten het oervolk in het zuiden aanvallen om de schijf van de kennis te veroveren.

Lang geleden waren ze één stam geweest. De oer-legende verhaalde over een groep die uit het noorden was gekomen en een groep die, via de zee, uit het westen was gekomen. Samen hadden ze een stam gevormd en leefden ze in de vruchtbare valleien tussen de bergen.

Op een dag was de nevel verschenen. Een nevel waarin geluid zat. Soms was het een borrelend geluid zoals het hete water in de kleine bergmeertjes, soms waren het geluiden die de mensen niet konden verdragen. Geluiden die leken op het geschetter van de grote land- en zeedieren. De nevel kon een berg bedekken in een wolk van mist. De nevel kon zich ook samentrekken en verdwijnen voor het oog. Zo was op een dag een deel van de nevel in een van de stamleden verdwenen. De man had lange tijd liggen kronkelen op de grond en was volledig wit geworden. Toen was hij opgestaan en had de andere stamleden toegesproken. Niet alleen zijn uiterlijk was veranderd, hij praatte anders, ook bewoog hij zich anders. Hij noemde zichzelf “de Gotéscic”.

In de jaren na deze gebeurtenis was hij de leider van de stam. Hij leerde de mensen hoe ze gewassen konden telen, hij leerde de mensen hoe ze de aardwarmte konden gebruiken en de rotsen konden verwerken tot bouwstenen. Ook leerde hij de mensen hoe ze meer klanken met hun stem konden maken. De stam had zich in een vallei gevestigd die omsloten werd door hoge bergen. Ze waren tot een machtig volk uitge-

groeid en bouwden hun woningen van rotsblokken. De velden in de vallei werden vruchtbaar gemaakt door het water te geleiden en te spreiden. Op die manier bevloede men de velden en werd het opgewarmde water van de dag gebruikt om de koude van de nacht te minderen.

Na lange tijd had de oud geworden witte leider het volk bijeengeroepen. Hij had hen verteld dat er een overgang zou plaatsvinden. De oude leider had een jonge man uitgekozen en bij zich geroepen. Toen ze samen voor de menigte stonden was de nevel vanachter de bergen verschenen en had de oude leider en de jongeling aan het zicht onttrokken. Niemand zag wat er gebeurde, maar na de vreselijke geluiden was de nevel opgetrokken. De jongeman was volledig wit geworden en de oude man lag bewegingloos aan zijn voeten. 'Ik ben de nieuwe Gotéscic', had de jongeling geroepen. 'De kennis is in mij overgegaan.' De mensen hadden angstig voor hem geknield. Weer brak een tijd van grote voorspoed aan want deze Gotéscic leerde het volk hoe ze het water konden beheersen en de krachten van de hitte uit de bergen konden gebruiken. In iedere nieuwe generatie ging de Gotéscic over in een jonger lichaam. De man of vrouw die werd gekozen voelde zich vereerd, het was een voorrecht om gekozen te worden.

In de eeuwen die daarop volgden bouwden ze hun gemeenschappen van woningen en velden buiten de vallei. Ze creëerden een meer in een andere vallei door daar een dam te bouwen en de waterloop te veranderen. De mensen veranderden steeds sneller omdat ze in staat waren de kennis van generatie op generatie over te dragen en te verbeteren. De jacht werd minder belangrijk. Het bewerken van het land en het bouwen van werktuigen veranderde hun leven.

Met hun tong en lippen verfijnden ze hun keelgeluiden zodat ze over steeds complexere zaken konden communiceren. Het gebruik van gereedschap leidde tot steeds meer ontwikkeling en nieuwe gedachten en technieken.

De laatste Gotéscic werd: "Tuax-Oon" genoemd door de mensen van het grote volk. Tuax-Oon had enkele mensen geleerd hoe ze de tekens moesten maken zodat de oude verhalen vastgelegd konden worden in symbolen. Hij was vaak bij deze mensen, ze werden door iedereen "priesters" genoemd. Toen Tuax-Oon het volk bijeen riep wisten de oudsten wat er zou gaan gebeuren. Dit keer koos de Gotéscic echter geen jongeling. Hij had de mensenmassa toegesproken vanaf het bordes voor de berg.

'Er zal geen nieuwe Gotéscic komen, ik ben de laatste. Jullie weten ge-

noeg om de grote cyclus van ontwikkeling in beweging te houden. Laat iedere nieuwe generatie de oude verbeteren in alle opzichten. Weet dat de zon de bron is van alles om ons heen. De zon brengt jullie alles wat nodig is. Leer de zon kennen, hij geeft jullie alles wat nodig is voor een goed leven. Ik zal dit lichaam verlaten. De priesters zullen het hart uit dit lichaam nemen en zij zullen het symbool vinden van de grote samenkomst. Zij zullen een schijf in dit lichaam vinden. De priesters weten waar de schijf bewaard moet worden. Na deze dag bestaan er vier schijven. Ver weg van deze plaats zijn andere volkeren, net als jullie, die geleid worden door wijsheid. Als de vier schijven in deze tempel op hun plaats liggen zal een nieuwe Gotéscic opstaan en alle volkeren leiden. Tot dat moment zijn jullie in staat om tot nieuwe vormen te komen die nodig zijn om de grote cyclus in stand te houden.'

De nevel was gekomen toen Tuax-Oon zijn toespraak had beëindigd. De oude witte leider verdween in de mist van geluid en nevel. De geschrokken mensen waren op hun knieën gezakt en drukten hun gezichten tegen de grond terwijl ze hun oren bedekten tegen het afschuwelijke geluid. Toen de dappersten weer op durfden te kijken was de nevel verdwenen. De priesters tilden het levenloze lichaam van Tuax-Oon naar de stenen bank die midden op het bordes stond. De menigte drong voorwaarts en zag hoe de priesters hun opdracht uitvoerden. Ze sneden de borst van Tuax-Oon open en verwijderden zijn hart. Daarna graaide een priester opnieuw in het lichaam en toonde de voorste toeschouwers een bebloede schijf.

De schijf werd meteen weggebracht door de priester. Hij verdween in de berg en enkele priesters posteerden zich zodanig voor de ingang dat niemand hem kon volgen.

In de jaren die volgden veranderde de houding van de priesters. Eerst werden de vrouwen geweigerd voor het priesterschap. Daarna begonnen ze hun ledematen en gezichten wit te kalken. Ook kozen ze een leider uit hun eigen groep. Het volk moest deze leider gehoorzamen, zo wilde de laatste Gotéscic, Tuax-Oon, het.

Er kwam onenigheid, steeds meer mensen kwamen in opstand tegen de priesters. Die eisten schatting en bepaalden wie wel en wie niet voorrechten kreeg. De opstand werd neergeslagen en een groot deel van het volk vluchtte. Een klein volk van priesters en enkele getrouwen die de stad bewoonden bleef achter. Zij onderhielden de velden, een kleine groep werkte in de grotten en zalen in de bergen. Zij beheersten de grote hitte. Een andere groep mannen en vrouwen bewaakte de schijf.

Zij oefenden zich in het vechten en vormden hun eigen gemeenschap. Men voorzag hen van voedsel en goede wapens van metaal, de harde stof die, diep in de grotten, werd gemaakt door de wijze mannen. De wakers vormden een elitegroep waar alleen de sterkste mannen en vrouwen voor werden gekozen door de priesters.

De mensen die waren weggetrokken volgden sterk uiteenlopende routes. Een deel van hen kwam terecht in het noordelijke deel van de eindeloos lange bergketen. Een ander deel trok over de bergen in het oosten en vestigde zich in het land van de meren en wouden. De derde groep trok door de wouden, verder naar het noorden waar de grote zeeën waren.

Ze vermengden zich allemaal met de plaatselijke bewoners. Delen van hun kennis brachten ze over maar veel van hun oude kennis en tradities vervaagden met de tijd. Het volk bij de grote zeeën leefde op de vlakke. Daar bouwde men de holle bergen die ze "tempels" noemden. Wat bewaard bleef was het verhaal over de witte leider en de kracht van de zon. Wat ook bewaard bleef was het uitnemen van het hart en het vinden van een schijf. Later zou hun zoektocht gruwelijke gevolgen krijgen, de priesters zouden steeds meer offers eisen. Gewone mensen die wellicht de schijf in zich konden dragen.

Het deel van het volk dat bij de meren en eilanden in het oosten leefde bouwde ook haar bergen. Hun land was vruchtbaar maar op steeds meer plaatsen wonnen de wouden het van de velden. Het water trok zich op veel plaatsen terug, steeds meer woud en enorme rivieren met het water van de grote bergen in het westen. Steeds meer stammen trokken in het woud en pasten zich aan. Geen tempels, geen steden, maar een leven in kleine gemeenschappen.

De jacht en de rivieren brachten genoeg voedsel en een goed leven.

De wakers van het oervolk zagen de krijgers van het volk uit het noorden op zich af komen. Rustig stonden ze op het bordes voor de tempel. Ze waren een minderheid in vergelijking met de horde die optrok naar het bordes, maar ze waren beter bewapend en geoefend in het gevecht. Met hun leren kleding, metalen wapens en kleurrijke papegaaienveren op hun hoofdkappen maakten ze indruk op hun opponenten. Een deel van hen waren vrouwen. Minder groot dan de mannen maar veel behendiger.

De krijgers van het volk uit het noorden waren met duizenden naar het

zuiden getrokken. Onderweg hadden ze geplunderd en geroofd om aan voldoende voedsel te komen. Een lange zware tocht langs de kust en door bergpassen. Ze hadden de grote getemde dieren meegevoerd om de lasten te dragen en om deel te nemen aan de gevechten. Eerst hadden ze de oude stad aangevallen. Hun priesters hadden gezegd dat de oude stad vol zou zijn met pracht en praal, hun priesters hadden gezegd dat de schijf eenvoudig gewonnen kon worden. Alleen de wakers moesten overwonnen worden.

In de oude stad waren geen mensen geweest, geen pracht en praal. Een verlaten stad, de mensen waren naar het oosten getrokken. Het grote leger leed honger, nergens had men voedsel achtergelaten. Vertwijfeld waren ze verder getrokken, naar deze plaats. Daar hadden ze zich laten opzweepen door hun priesters en nu renden ze naar hun vijanden op het bordes. Nog voordat ze het bordes bereikten stoven de wakers van de trap af. Nog geen honderd mannen en vrouwen die het opnamen tegen duizenden!

De wakers stormden voorwaarts met een ongekende woestheid. Het eerste treffen deed de krijgers al meteen terugdeinzen. De wakers hakten als bezeten in het rond met hun vlijmscherpe hakmessen. Iedere slag van een bewaker doodde of verwondde minstens twee krijgers. Veel krijgers zagen de afgehakte ledematen en hun gillende krijgsmakers. Aanvoerders spoorden hen vertwijfeld aan. 'Vlucht niet, denk aan de schijf, het gaat om ons volk. Wie vlucht zal gedood worden. Er is geen weg terug.'

Het terugdeinzen veranderde niet in een aftocht, de krijgers vochten terug en steeds meer wakers raakten omsingeld. De eerste van hen bezweken onder de slagen van de knuppels en de stenen waarmee ze bekogeld werden. De priesters van het oervolk waren op het bordes achtergebleven en zagen hoe hun wakers opgingen in het gegil en geweld. Steeds meer kappen met kleurige veren verdwenen in de kolkende stoffige massa. Een langdurig gevecht, voordat alle wakers waren gedood, begon het te schemeren. Nog geen honderd krijgers uit het noorden hadden het geweld overleefd. Zij waren de overwinnaars maar zo gedroegen ze zich niet. Ze keken verdwaasd om zich heen en hielden bij het zien van de stapels doden. Sneeuw en een bittere kou overviel de groep die het had overleefd. Ze strompelden voorwaarts en beklommen de trap. Op het bordes zagen ze de priesters voor de deur staan. Een laatste gevecht, de "overwinnaars" moesten het opnemen tegen twee witgekalkte priesters. De overwinnaars zouden de deur echter nooit bereiken. Al ver voor de deur sloeg de nevel toe. De krij-

gers verdwenen in een mist van geluid en dichtheid. Kort daarna verdwenen de priesters door de grote deur in de berg. De nevel verdween. Op het bordes lagen de overwinnaars, dood. Het grote veld voor het bordes was bezaaid met de verminkte lichamen van duizenden krijgers, wakers en dieren die dit gruwelijke gevecht hadden gevoerd. Het begon steeds heftiger te sneeuwen en de laatste resten van de nevel verdween achter de bergen. Een aantal mensen uit de stad had zich verscholen en gezien wat er was gebeurd. Dit was een keerpunt, de priesters hoorden niet meer bij het volk. De priesters waren de leiders die beschikten over leven en dood, het begin van de gedachte dat een volk alleen luisterde naar de priesters en geen enkele verbondenheid voelde met de leiders. Wie de priesters en leiders overwon was de nieuwe leider van het volk. Duizenden jaren later zouden veel Spaanse conquistadores daardoor grote militaire successen boeken.

477 AD

De zware last van Caius Vestus

Dagenlang regende het al. Het pad was veranderd in een modderstrook waar mens en dier diep in wegzonken. Caius Vestus rilde, zijn doorweekte mantel bood geen bescherming tegen het water en de kou. De aanblik van de in de modder vloekende en ploeterende legionairs maakte hem nog neerslachtiger. Hij was van ver gekomen en had eerst zijn slechte nieuws in Bonna en Colonia Agrippinensium gebracht. Daarna was hij verder gegaan in westelijke richting, naar Turnacum. Onderweg had hij gehoord dat de Romeinen zich al uit Turnacum hadden teruggetrokken, de stad werd meteen bezet door de Franken. Het land dat hij doorkruiste was in totale verwarring. De laatste Romeinse cohorten hadden zich nagenoeg allemaal teruggetrokken. Iedere borga was versterkt, iedere castra zat vol. Aanvankelijk wachtte men op versterkingen, verschillende Frankische krijgsheren raasden door het land met hun bendes. Geruchten over een nieuwe machtshebber namen toe. De Germaanse generalis Flavius Odoaker zou de keizer hebben afgezet en zichzelf tot koning hebben uitgeroepen. De onrust die ontstond was niet meer te beheersen door de nog aanwezige legioenen in Germanica. Men wachtte niet meer op versterkingen, men wachtte op duidelijkheid. Caius Vestus was naar het noorden getrokken om duidelijkheid te brengen. Koning Odoaker bemoeide zich niet met staatszaken. Hij was een Germaanse huurling die meerdere legioenen aanvoerde. Hij kende zijn voorgangers uit het verleden. Arbogast, Flavius Stilicho en Flavius Aëtius waren uiterst kundige bevelhebbers die de dood vonden door intrige en gekonkel van de keizers en hun familie. Flavius Odoaker was het gekonkel voor en had de keizer afgezet. De keizer, de zoon van Julius Nepos, een jongeling die door Odoaker te onnozel werd bevonden om te doden. Hij werd verbannen. Een uiterst verwarrende situatie die geleid had tot nog meer wanorde in het noorden. Dit was allemaal gebeurd in het jaar 476. Nu, een jaar later trok Caius Vestus door het noorden om de terugtocht aan te kondigen. Koning Odoaker wilde de legioenen in zijn nabijheid. Enkele bestuurders die er alles aan deden om nog als senaat te functioneren hadden na lang overleg bewerkstelligd dat Rome haar legioenen ordentelijk terug zou trekken. Een deel van Gallia zou onder Romeins bestuur

blijven. Het land boven Parisi en alle gebieden langs de Rhenus werden verlaten. Nadat de Romeinen twee decennia geleden Britannia hadden opgegeven, werd nu een nog groter deel van het rijk in wanorde achtergelaten. De Germaanse legionairs die langer dan tien jaar hadden gediend mochten achterblijven, de resten van de legioenen hergroepeerden zich en trokken naar het zuiden, over de bergen.

Een verbond van meerdere Germaanse volkeren had zich een eeuw geleden aan de oostelijke oevers van de Rhenus gevestigd. Ze werden de “Francus”, de vrije mannen, genoemd door de Romeinen. Ze hadden de status van Foederati, stammen die een verbond hadden gesloten met de Romeinen en op Romeins gebied mochten wonen als ze schatting betaalden en jonge mannen leverden voor de legioenen. Later, toen duidelijk werd dat ze zich niet mochten vestigen op Romeins grondgebied, kwamen ze in opstand. Een complexe situatie want veel “Franken” dienden in de legioenen. Niet alleen als legionairs, veel legioenen werden geleid door Frankische opperbevelhebbers. Een chaotische situatie volgde toen de Frankische koning Clodio het rijk binnenviel en grote delen bezette. De legioenen boden nauwelijks weerstand, te veel stamgenoten. Decennia van vrede volgden, alleen de rijke patriciërs die veel grond in hun bezit hadden klaagden over de brutale Franken. Toen koning Merovech, de zoon van koning Clodio, de Romeinen hielp bij hun strijd tegen de Hunnen verstomden de protesten van de patriciërs en werd het land steeds meer Frankisch.

En nu was het moment gekomen dat de Romeinen zich volledig terugtrokken uit dit land. Bestuur en bezit kwam in Frankische handen.

Vanuit Doornik was Caius Vestus in noordelijke richting gereisd. Noviomagus Batavorum was zijn meest noordelijke bestemming. Daar had hij de bevelhebbers verteld over de gebeurtenissen en de nieuwe bevelen die daaruit waren voortgekomen. Ze hadden er bij hem op aangedrongen dat hij Tesus Marianus moest bezoeken. Die speelde een belangrijke rol in de stabiliteit, iets dat ook na het terugtrekken van de legioenen van belang bleef. Dus reed hij nu naar het westen, het laatste deel van zijn missio waarna hij dit koude en zompige land voorgoed zou verlaten. Tesus Marianus, een gepensioneerd tribuun. Marianus was, na zijn actieve dienst, naar het noorden getrokken en had zich in de kuststreek gevestigd. De Romeinen hadden nooit veel interesse getoond in dit gebied. Langs de kuststrook waren vestingen geweest in het verleden, maar het was slecht land dat doorlopend onder water

liep. De laatste decennia hadden uitgerekend daar zich steeds meer stammen en veteranen uit de legioenen gevestigd. Grotere nederzettingen die handeldreven met Brittania en de Friezen.

Het land waardoor ze reisden raakte steeds dunner bevolkt.

Na twee dagen reizen door regen en modder kwamen ze bij een kleine nederzetting waar men Tesus Marianus kende. De gids die men mee-stuurde liep trots vooraan en wees de weg door een nog zompiger en sinister wordend landschap.

Tesus Marianus had bericht uit Noviomagum Batavorum gekregen dat hij een bezoeker kon verwachten. Een hoogwaardigheidsbekleder uit Rome ging rond en zou hem informeren over de terugtocht van de legioenen. Hij leefde op goede voet met de meeste stammen, veel van deze stammen verkeerden in grote onzekerheid. Wat zou er van hen terechtkomen als de Romeinen waren vertrokken?

Zijn castellum was nog maar kort geleden voltooid. Een groot vierkant gebouw met een centrale open binnenplaats. Hij had de locatie van zijn castellum nauwkeurig uitgekozen. Hooggelegen, dicht bij de delta naar de zee aan een van de uitlopers van de Rhenus. Zijn castellum stond midden in gevaarlijk gebied. Uit het noorden, uit de Almere, kwamen regelmatig woeste zeelieden, de Friezen. Die waren in staat om met hun slanke schepen naar Brittania te varen. Juist daar zag Tesus zijn kansen. Hij was geen zeevaarder maar handelen had hij geleerd. In Brittania waren veel goederen die zeer gewild waren op het vaste land. Al sinds mensenheugenis kwam er tin en ijzer van Brittania, de laatste tijd ook steeds meer wol. Tesus was ervan overtuigd dat hij goede betrekkingen kon aanknopen met de Friezen. Al meerdere keren had hij bewezen dat hij met de Friezen kon onderhandelen en tot afspraken kon komen. Tesus Marianus had een grote droom. Hij wilde in dit land een positie als handelaar. Dit was nieuw land met ongekende mogelijkheden. Het decadente zuiden, het land waar hij was geboren, deed hem niets meer.

'Salve, Tesus Marianus,' groette de verkleumde Caius Vestus.

'Salve, Caius Vestus. Jouw komst was me bekend.'

Hij liet zijn gast goed verzorgen. Een stoombad was de beste remedie bij deze verkleumde en verregende oude man. In het laconicum werden de rillingen verdreven en de volgende dag was Caius opgeknapt en in staat om overleg te voeren.

'Ik heb mijn diploma's bij me waaronder ook jouw benoeming tot dux,' zei Caius Vestus.

‘Vanwaar deze titel? Beschouwt Rome dit land nog steeds als haar bezit?’

‘Geen bezit, de Frankische vorsten zijn de nieuwe bezitters. Je kent de bestuurders en senatoren toch?’

Procedures en protocollen tot het bittere einde.’

‘Er is al veel verloren gegaan,’ antwoordde Tesus. ‘Je bent hier in een land waar al bijna een eeuw geleden de laatste castra is verdwenen. Dan is het weer zee, dan weer moeras. Al lang geleden verloor Rome haar belangstelling voor dit gebied.’

‘Begrijpelijk,’ zei Caius, ‘het is één groot dampend moeras. Wat trekt jou aan dit gebied?’

‘De mogelijkheden, ik geloof in handel. Ik heb lang geleden geleerd dat handel de weg naar stabiliteit en vrede is, ik zoek beide. Ik wil geen macht, ik zoek handel om me een rustig leven te kunnen permitteren.’

‘En blijkbaar met succes, zie hier je benoeming. Men verwacht dat je voor orde en structuur zorgt. Zowel de Friezen als de Franken accepteren je. Van de Franken mag je de dux zijn, zolang je hun koning maar erkent.’

‘Dat heb ik jaren geleden al gedaan, Caius. Of Rome nu de macht heeft of een Frankische vorst in Doornik, zolang ik handel kan drijven ben ik tevreden.’

‘Er schijnen veel veterani rondom je castellum te wonen?’

‘Ja, net als ik zijn ze uit het zuiden gekomen. Net als ik hebben ze, na hun honesta missio, voor land gekozen. Het is nu land van de Franken maar die erkennen de Romeinse wetten en verdeling zolang de bezitters maar trouw zweren aan hun vorst. In Trajectum, noordelijk van hier, is nog een praetorium waar documenten een diploma’s worden bewaard. Ik neem aan dat je deze lange reis niet hebt gemaakt voor een benoeming.’

Caius Vestus trok zijn gezicht in de plooi. Tesus kon zien dat het hem moeite kostte om zijn mededeling te doen.

‘Rome definitief gevallen. De keizer, Romulus Augustulus is verbannen. De keizerlijke rekwisieten zijn naar Constantinopel gestuurd, het westelijke rijk zal zich niet verenigen met het oostelijke rijk. Alle legioenen krijgen nieuwe standplaatsen, dieper in het zuiden in meerdere ringen rondom Mediolanum, Rome en Ravenna. Een deel van de senaat mag blijven van de nieuwe koning Odoaker. Men wil zich beter verdedigen tegen de zwervende volkeren, vooral de Alemannen, Goten en Langobarden vormen een doorlopend gevaar.’

Tesus Marianus was niet verbaasd, hij had al lang geleden zien aankom-

men wat nu was gebeurd. In zijn ogen was Rome al heel lang ziek. Dit was het onvermijdelijke gevolg van innerlijke verzwakking door slecht leiderschap en een verdwenen moraal. Voor hem een extra reden om hier op deze plaats een nieuw bestaan op te bouwen.

‘Bijzonder dat de keizer verbannen is. Meestal wordt hij toch wel vermoord,’ zei Tesus Marianus droog.

‘De overwinnaar wilde deze keizer dat lot besparen, een manneke van zes jaar oud, koning Odoaker wil niet als kindermoordenaar de geschiedenis ingaan.’

Tesus Marianus schudde zijn hoofd. ‘Een keizer van zes jaar, hoe komt zoiets nu op de plaats waar ooit keizers als Augustus, Hadrianus en Aurelius regeerden?’

‘Vraag het me niet Tesus Marianus, dit is mijn laatste missio in actieve dienst. Ik zal hierna vertrekken naar het zuiden. Ik hoop op een veilige doortocht naar Lutetia Parisi. In Gallia zullen nog legioenen achterblijven, Gallia blijft Romeins. Ik kan veilig naar het zuiden reizen. Nog eenmaal wil ik over de “Campus Mauriacus” rijden. De Catalaunische velden waar ik, lang geleden, heb gevochten tegen de Hunnen. Dat was in de dagen van de grote magister militum, Flavius Aëtius. Men beweert dat er nog steeds resten van die slag op de velden liggen. Ik wil het nog eenmaal zien en voelen. Van daaruit zal ik met het zesde legioen verder zuidwaarts naar Massalia trekken. Daar zal ik een schip zoeken dat me naar Valentia brengt. Ik bezit daar een kleine villa waar ik mijn rust hoop te vinden. In Rome heb ik niets meer te zoeken.’

‘Ik word de dux, een beslissing van een machteloos Rome. Ik moet rekenschap afleggen aan een Frankische vorst. De vorst is blij met de achterblijvende legionairs en hun leiders zolang ze hem maar dienen. Heb je deze lange reis dan gemaakt voor een benoeming en een mededeling die ik al kende?’

‘In Noviomagus Batavorum drongen meerdere bevelhebbers er bij mij op aan om jou te bezoeken. Ze weten dat je invloed hebt. Gebruik die invloed, Tesus Marianus. Straks sta je er alleen voor.’

‘Ik sta er al jaren alleen voor, Caius Vestus. Dank voor je moeite en de benoeming.’

‘Dan beschouw ik mijn plicht als gedaan. Ik zal morgen vertrekken.’

‘Ik reis een deel met je mee. In Doornik verwacht de koning mijn bezoek. Ik moet hem informeren over de toestand in mijn gebied en mijn afdrachten aan hem doen.’

‘Die gewoonte handhaven de Franken?’ grijnsde Caius.

‘Natuurlijk, welke vorst kan leven zonder tributum van zijn onderda-

nen? Op de terugweg zal ik een omweg maken en afscheid nemen van enkele oude krijgsmakkers.'

De volgende ochtend vertrokken ze al vroeg. De mannen die het escorte van Caius Vestus vormden waren in een opperbeste stemming. Ze gingen zuidwaarts, het kon alleen maar beter worden.

De tocht naar Doornik verliep zonder incidenten.

's Avonds zag Caius Vestus de wildheid van een Frankische stad. Hij waagde zich niet naar buiten. In de laatste eeuw hadden Frankische vorsten hier hun residentie gehad. Als eerste de legendarische koning Clodio, de krijgsheer die vanuit zijn burcht Dispargum de Rhenus overstak en een deel van het rijk bezette. Later had hij vrede gesloten met de Romeinen en hun gezag erkend. Maar Doornik bleef de stad van waaruit hij zijn macht uitoefende. Nu heerste de kleinzoon van Clodio, koning Childerik.

De volgende dag nam Caius Vestus afscheid van Tesus. Met zijn bewakers trok hij naar Parisi, de grote stad waar de landhongerige Franken hun ogen al op hadden laten vallen. Hij had haast, hij wilde snel weg uit dit wilde gebied. Terug naar het zuiden, naar zijn geliefde Valentia. Hij zwoer dat hij nooit meer koude wilde voelen.

'Childerik is de zoon van de roemruchte koning Merovech,' zei Caius Vestus. 'In de dagen van Merovech waren de Franken goede bondgenoten, ik heb samen met Merovech gevochten op de Catalaunische velden. Is de zoon net zo kundig als de vader? Lang geleden vertelde Merovech me dat hij was opgevoed en opgeleid door een Romein.'

Tesus glimlachte en zei: 'Koning Merovech werd opgevoed door Clodio, Claudius dus. Claudius Merovatius, ik ken zijn verhaal, een Romeinse centurio die de Frankische stammen verenigde bij de Dispargum, de Duisburg. Ooit was het een grote castra. Door met een Thuringse weduwe te trouwen kreeg hij het voogdijschap over de zoon. Als die een Salische prinses zou huwen zou hij de eerste koning van alle Franken zijn. Hij paste zijn naam aan als eerbetoon aan zijn stiefvader.'

'Op de avond voor de slag met de Hunnen heeft hij me het verhaal verteld,' zei Caius. 'Nu heb jij met zijn zoon te maken.'

Ze namen afscheid en later op de dag zat Tesus Marianus tegenover koning Childerik.

'Klopt het dat de Romeinen volgende week al zullen vertrekken en wederom grote gebieden zullen prijsgeven?'

'Het is waar, koning. De gehele noordelijke limes tussen de Rhenus en deze stad zal worden prijsgegeven. Ook de oostelijke gebieden, van

Treverorum tot aan Vesontio.'

'Mogen de goden die vermaledijde Romeinen halen. Ongetwijfeld zal Gallia volstromen met die legioenen. Vanuit het noorden zullen de Friezen en Saksers komen. Dit doorkruist mijn plannen, dux Tesus Marianus. Ik had nog wel enige tijd steun verwacht.'

De geslepen Romein keek Childerik indringend aan. 'Het kan ook anders, mijn koning. Als mijn informatie klopt zullen de Romeinen zich behoorlijk diep in Gallia terugtrekken. Parisi ligt aan uw voeten als u snel en slagvaardig handelt. Ik kan voor u het noorden bewaken. Er blijven veel veterani achter om de Rhenus te bewaken. Laat de door de Romeinen benoemde duxes en gomez hun landerijen behouden. Zij zullen zich graag met u verbinden en u dienen bij de bewaking van uw rijk. Ook ik ben door de senaat tot dux benoemd.'

Childerik lachte: 'Typisch Romeins, ze vertrekken met de staart tussen de benen maar de procedures vergeten ze niet. Je hebt gelijk, trouwe vazallen heb ik nodig. Dit land valt me in de handen en jij gaat ervoor zorgen dat ik mijn schatting krijg. In ruil daarvoor zal ik je macht en aanzien geven. Je mag twee tienden van de schatting uit het noorden houden. Verder zal mijn zoon, Chlodovech, je vergezellen op je terugreis. Ik wil dat jij hem leert hoe geslepen een goede koning moet zijn. Mijn vader, Merovech, had een goede leermeester in Claudius Merovatus. Ik heb nooit een goede leermeester gehad. Toen mijn vader leefde had hij het te druk met het voeren van oorlogen. Hij stierf toen ik nog een kind was. Ik ben te oud en te onwetend om mijn zoon de belangrijke dingen bij te brengen. Ook mijn leven is een opeenvolging van gevechten, meestal ver van hier. Vanaf nu zal ik vechten voor meer land, dat is waar ik goed in ben. Chlodovech zal het moeten samensmeden en besturen, dat ga jij hem leren. Mijn vader had in Claudius Merovatus een goede leermeester, jij zult de leermeester van mijn zoon worden.'

Tesus Marianus keerde tevreden terug. Caius Vestus had hem gemeld wat hij al vermoedde, Rome heerste niet meer in dit land. Het waren de Franken met hun koning Childerik die nu bepaalden wie recht had op land en bezit. Hij had succes geboekt, net als enkele andere Romeinen, had hij zich aangepast en een nieuw vaderland gecreëerd voor zichzelf en een grote groep veterani. De jonge Chlodovech reed naast hem. Een eigenzinnige knaap. Hij leek in geen enkel opzicht op zijn vader. Soms leek het alsof het koningschap hem niet interesseerde. Hij had geprobeerd te leren lezen en hoewel hij daar niet in was geslaagd behield hij

toch een grote honger naar kennis.

‘Ik zal de eerste koning worden die geen band heeft met de Romeinen,’ zei Chlodovech.

Tesus Marianus keek de jongeling vragend aan en zei: ‘Het zuidelijke deel van je land grenst aan dat van de Romeinen, je zult veel met hen te maken krijgen.’

‘Op een andere manier. Mijn vader heeft met de Romeinen tegen de Alemannen gevochten. Mijn grootvader heeft met magister militum Aëtius tegen de Hunnen gevochten. Ik zal nooit een vazal zijn van de Romeinen. Ik weet dat men mij heeft vernoemd naar mijn overgrootvader. Mijn naam is dus eigenlijk Romeins. Ik denk dat mijn naam nog de enige band met Rome zal zijn. Claudius, Clodio, Chlodovech, het liefst hoor ik mijn naam zoals de Batavi hem uitspreken. Zou dat van respectloosheid naar mijn voorvaderen getuigen?’

‘Beslist niet, namen veranderen door de tijd. Ook de namen van steden, het is een kwestie van taal. Hoe spreken de Batavi jouw naam uit?’

‘Clovis.’

‘Eens zal je een koning zijn, Clovis. Ik kan je veel leren over bestuur en leiderschap maar de dag komt dat je alleen zult zijn. Hoe meer macht iemand heeft, hoe eenzamer hij wordt. De eerste les is dan ook dat je op sommige mensen moet kunnen vertrouwen. Het hoeven er niet veel te zijn maar sommigen moeten je raad en steun geven zonder daar eigen belangen bij te kennen. Anderen moet je belonen met macht en land. Dat is dan ook jullie enige binding. Als je geen macht en land geeft aan je vazallen, krijg je geen trouw.’

‘Dat betekent dat ik altijd ten strijde moet trekken om macht en land te kunnen verdelen,’ peinsde de jongeling.

‘De noodzaak om machtig te blijven in deze tijden,’ zei Tesus Marianus.

‘Op dit moment is op eenvoudige wijze aan land te komen, wat nog over was van de bezetters verdwijnt. Slim onderhandelen is op dit moment belangrijker dan oorlog voeren. Laat anderen de strijd voeren, een goede koning hoeft niet zelf voorop te gaan in de strijd als hij slim onderhandelt en weet wat zijn vazallen willen.’

‘En het geloof?’ vroeg Clovis. ‘Ben jij een christen?’

‘Ja, ik ben een christen maar ik weet dat er altijd onenigheid heeft bestaan bij de machtshebbers over het christendom. Keizer Constantijn omarmde het christendom. Een eeuw geleden werd het zelfs de enige toegestane religie in het rijk. Vanaf die dag tot nu vervolgen de christenen iedereen die niet denkt volgens hun dogma’s. De kracht van het geloof is de eenheid en orde. Ik ben een christen omdat de leer van

Jezus me aanspreekt. Ik geloof in barmhartigheid en troost. Dat is de leer en dat bindt veel mensen zodat het eenvoudiger is om gebieden te binden en besturen.'

'Het geloof kan dus ook een nuttig middel zijn om te besturen.'

'Beslist, de kerk heeft steeds meer invloed. Vorsten veroveren land, geestelijken veroveren zielen. Die zielen zijn mensen die op het land werken, Vorsten kunnen hun macht uitbreiden als ze samenwerken met geestelijken.'

Clovis knikte, hij zou deze woorden niet vergeten.

Na enkele dagen was Tesus Marianus terug in zijn Castellum. Zijn opzichter meldde hem dat, verder stroomafwaarts, zich een groep mensen had gevestigd en enkele woordvoerders een gesprek met hem wilden. Een dag later zat hij tegenover een afvaardiging van de groep, twee oudere mannen en twee veterani. Eén van de oude mannen vertelde hun verhaal.

'Wij zijn Batavi. Veel van onze mannen hebben gediend in legio XXII. Het legioen is echter ontbonden en wij zoeken een plaats om ons te mogen vestigen. Wij beschikken over kennis, gezonde mooie vrouwen en jonge sterke mannen. Wij zijn bereid om ons aan u te onderwerpen en schatting te betalen in ruil voor het recht om ons hier te mogen vestigen. Wij weten wie u bent, enkele veterani uit onze gemeenschap hebben onder u gediend toen u nog tribuun was.'

Tesus Marianus was blij met deze kans. Zijn castellum lag afgelegen, zij waren maar met weinig mensen en deze groep zou hem kunnen helpen met het beheersen van zijn gebied. Toch reageerde hij met de nodige reserve. 'Vandaag zal ik erover nadenken. Morgen zal ik u bezoeken en met u onderhandelen. Tot dan kunt u blijven waar u nu bent.'

De volgende dag onderhandelden Tesus en zijn notarius met de twee oude mannen. Tesus zag dat het een grote groep was. Enkelen groetten hem en hij herkende een veteranus. De onderhandelingen waren een formaliteit, beide partijen hadden veel te winnen. Enkele mensen herkenden Clovis en al snel ging het gerucht rond in de groep. De notarius van Tesus zou het woongebied afbakenen en verkavelen. Die avond werd feest gevierd aan de rivier. De aanwezigheid van Clovis deed de stichters van de nieuwe nederzetting goed. Dux Tesus Marianus kreeg veel vertrouwen van de machtige Frankenkoning Childerik. Die stuurde zijn zoon om van de dux te leren. In de komende weken zouden belangrijke bijeenkomsten plaatsvinden. Tesus Marianus reisde later met Clovis en een escorte naar het oosten. Op de heirbaan tussen Do-

restadum naar Trajectum stond een enorme houten vesting, het decor van de laatste onderhandelingen tussen twee Romeinse legatii en vertegenwoordigers van de plaatselijke stammen. De komst van Tesus Marianus was bekend, maar dat Clovis zich in zijn gezelschap bevond werd als een grote kans beschouwd en, hoewel hij geen bevoegdheden en volmachten had gekregen van zijn vader, nam Clovis actief deel aan de onderhandelingen. Hij was wat de Romeinen een “princeps” noemden. De zoon van de machtshebber, de zoon die later de nieuwe machtshebber zou zijn. Na twee dagen waren de nieuwe grenzen bepaald en hadden de legatii hun gezag overgedragen aan de nieuwe duxes. Door sluwe toezeggingen van Clovis zwoeren de meeste van hen al direct hun trouw aan de Frankische vorst, Childerik.

In de dagen na de onderhandelingen namen veel mannen afscheid van elkaar. Sommige van hen bleven om zich te vestigen. Tesus Marianus zegde toe om de Friezen in het noorden te beteugelen en hen bij het Flevum en de Almere te houden. De Frisones en Batavi mochten zich zuidelijk van het Flevum, tussen de twee rivieren vestigen met hun eigen duxes. Dit gebied, de Bethumé en Brabantia, zwoer trouw aan koning Childerik. Vertegenwoordigers van de volkeren boven de noordelijke Rhenus, de Saksers, de Langobarden en de geduchte Tuéntie legden de eed af om de rivier niet over te steken. De meeste Romeinse bevelhebbers realiseerden zich dat de bestanden en verdragen weinig waarde zouden hebben, het zou geen vredig land worden. Alleen Tesus Marianus genoot respect en aanzien bij de leiders van de verschillende stammen. Meer nog dan voorheen, iedereen zag dat hij de vriendschap had van het vorstenhuis. Daarnaast wist men dat Tesus Marianus regelmatig contact had met de woeste zeevolkeren, de Friezen en zelfs de bootkrijgers uit het hoge noorden.

Via Trajectum en Noviomagus trokken de Romeinse cohorten in de richting van Treveris. Daar zouden ze zich verenigen met de restanten van het achtste legioen. Onderweg zouden ze nieuwe legioenen vormen met de cohorten uit Agrippa Colonia, verder zuidwaarts trekken en de Alpen oversteken. Tesus Marianus ging direct terug naar zijn castellum. Onderweg nam hij afscheid van Clovis.

Hoewel Tesus Marianus een Romein in hart en nieren was zou hij het oude Rome nooit meer zien. Hij bleef in zijn stille moerassige land en richtte zich vooral op de handel met de Friezen. De Friezen voeren regelmatig op Brittania en leverden hem tin en wol. Hij leverde hout en turf aan de Friezen. De bootkrijgers uit het hoge noorden zag hij zel-

den, maar als ze kwamen hadden ze ivoor, barnsteen en bont. In hout of metaal waren ze niet geïnteresseerd, zij wilden vooral vrouwen kopen.

Oscarius

Een maand na het bekend worden van de marsbevelen waren de meeste legioenen al op de terugtocht, op weg naar hun nieuwe bestemming. Veel legionairs hadden gemengde gevoelens. Voor sommigen betekende het traject naar het zuiden een stap dichterbij het vaderland. Anderen hadden zich gehecht aan dit land. Ze leefden al langer in de Germaanse gebieden dan in de streek waar ze geboren waren. De derde groep was de grootste, jonge Germaanse legionairs die hun thuisland verlieten om ver van huis te dienen. Met duizenden gingen ze over de stoffige paden in zuidelijke richting. Angst voor overvallen was er niet. De legioenen werden gevolgd door groepen met jagers, handelaren, prostituees en ambachtslieden, de tros.

De marsorders van het twaalfde legioen waren als goed nieuws ontvangen. Weg uit de koude landen, het twaalfde legioen trok direct naar het zuiden. Ze moesten het langste traject afleggen maar hun bestemming beviel de meeste legionairs en aanvoerders goed. Onderweg was het legioen opnieuw geformeerd met manipels en cohorten uit Treveris.

Om Rome en Ravenna beter te beschermen voor de invallen vanuit het noorden en oosten had het twaalfde legioen de opdracht om naar Pisae te trekken. De linie tussen Pisae en Ravenna zou versterkt worden om de plunderende Ostrogotische horden te weerstaan. Het kon nooit erger zijn dan Germanica volgens de veterani. Menig legionair en bevelhebber hadden de laatste jaren liggen dromen over het zonnige warme zuiden. Het twaalfde legioen bestond uit opvallend veel Germaanse legionairs, de laatste jaren waren geen rekruten uit het zuiden en oosten gekomen. Aan het hoofd reed legatus Servius Plius. Hoewel er sprake was van een terugtocht reed hij trots als een pauw in vol ornaat voorop. Als legatus speelde hij vooral een rol op het gebied van procedures en politiek. Servius Plius was een patriciër en de vijftig net gepasseerd. Hij had zijn gezapige leven in Rome onderbroken door een paar jaar naar het noorden te gaan en te dienen in een legioen. Goed voor zijn aanzien en vooral goed voor zijn cursus honorum, zijn ambtelijke loopbaan. Van krijgskunst wist Servius Plius weinig maar hij kon zich beroepen op enkele uitstekende bevelhebbers. De dagelijkse leiding liet hij geheel over aan tribunus laticlavus, Oscarius. Deze Germaanse veteranus had zijn sporen verdiend in het verre Aegyptus. Hij had het ver geschopt voor een niet oorspronkelijke Romein. Als centu-

rio had hij zijn diensttijd beëindigd en was teruggekeerd naar zijn vaderland. Het bleek echter al snel dat Oscarius niet kon aarden. Hij had veel gezien van de wereld, grote gevechten overleefd en veel geleerd over andere landen. Een rustig leven in een dorp dat hij bijna was vergeten - en waar iedereen hem vreemd was - kon hij niet aan. Hij had zich aangemeld bij de dichtstbijzijnde castra. Zijn indrukwekkende referenties kregen al snel de aandacht van Servius Plius. Als slimme politicus wist Servius Plius meteen hoe hij deze man in zijn voordeel kon gebruiken. Een geromaniseerde Germaanse tribunus zorgde voor rust in de rangen bij de Germaanse legionairs, maar ook bij de bewoners in de bezette gebieden. Oscarius sprak hun taal, was groot en blond en dwong bij iedereen respect af. In de strijd ging hij voorop, hij was rechtvaardig en kon een slagveld goed overzien. Servius Plius buitte de militaire successen van Oscarius in zijn eigen voordeel uit.

Oscarius galoppeerde langs de rijen van legionairs en gaf een verkenner een opdracht. 'Rundolph, ga vooruit en zoek een geschikte kampplaats voor het woud dat we naderen, legatus Plius wil niet in het woud overnachten.'

Rundolph wees twee andere verkenners aan, meteen galoppeerde het drietal vooruit. Oscarius reed naar legatus Plius aan het hoofd van de stoet. Hij reed altijd direct achter, of naast de legatus. Beide mannen keken vooruit en zagen hoe de drie ruiters uit het zicht verdwenen.

'Waarom ben je zo goed gemutst, tribuun?' vroeg Plius.

'Ik moet denken aan lang geleden. Toen liep ik als jongeling mee in een grote groep om opgeleid te worden. We liepen toen hetzelfde traject als nu. Ik herken de silhouetten van de streek, het geeft me een goed gevoel, legatus.'

'Nog steeds op jacht naar avontuur en actie bemerk ik. Denk je weleens aan iets anders dan het leven in een castra?'

'Zeker, legatus. Ik heb nog een jaar te gaan. Rome zal mij een klein landgoed gunnen. Daar wil ik druiven kweken om een goede wijn te maken.'

Plius lachte en zei: 'Een geduchte krijgstribuun wordt een landarbeider. Het wordt steeds gekker in onze wereld. Wil je geen tweede vervolg in onze legioenen? Wellicht kan ik je uiteindelijk een legaatschap bezorgen. Je zou je dagen in rijkdom kunnen doorbrengen.'

'Ik ken mijn plaats. Als legatus zou ik niet deugen. Ik ben een legionair. Ik kan vechten en een tactiek bepalen. Ik zal nooit een politicus worden. Bovendien merk ik dat ik ouder word. 's Morgens doen me de

botten steeds vaker pijn als ik opsta. Een rustiger leven in het zonnige Toscane zal me goed doen. Ook voel ik een sterke behoefte om al mijn belevenissen op te schrijven opdat ze bewaard zullen blijven voor het nageslacht.'

'Een schrijvende druivenkweker met een verleden op de slagvelden, je weet me altijd weer te verrassen, Oscarius.'

Plius mocht Oscarius graag. Zijn tribuun ambieerde een rustig leven, geen ambities waar Plius last van kon krijgen. Het zou goed zijn voor Plius om contact te houden met Oscarius. Ooit was het rijk machtig geworden door dit soort mannen, niet door de goddelijke keizers met hun pracht en praal. Loyale sterke mannen, er waren er altijd genoeg geweest in de legioenen. Uit alle streken kwamen goede mannen maar Rome had ze nooit omarmd, ze bleven vreemdelingen, barbaren. Nu verenigde een groot deel van hen zich in Germanica. Franken, Alemannen, Visigoten, Burgundiones, allemaal volkeren op drift die nooit waren geaccepteerd door Rome. Oscarius zou een uitstekende legatus zijn, wist Plius. Sterk in de strijd en trouw aan zijn mannen. Een geducht wapen voor de handige politicus die Plius wenste te worden.

Rundolph reed in galop over het pad, gevolgd door de twee andere verkenners. Dit waren de mooie momenten voor hem, vrij door de velden, niet gehinderd door de traagheid van de voort sjokkende legionairs. De drie mannen keken ver vooruit, het landschap was heuvelachtig met veel grasland en in de verte de rand van het woud dat hen was beschreven.

Rundolph had de helft van zijn dienstitijd achter zich en was al zes jaar speculator, verkenner. Dat zijn legioen zich terugtrok bekommerde hem niet. Hij hield van avontuur en keek uit naar wat ging komen.

'Tebaldi, wat schat je?' riep hij naar een van zijn twee medeverkenners.

'Hoever is het woud hier vandaan?'

'Vijf milia, we zullen een hoge plaats voor het woud zoeken.'

'We rijden naar de rand en zien daar wel verder.'

Alle drie waren uitstekende ruiters. Rundolph was een Batavier, hij was trots op zijn plaats en taken in het legioen. Tebaldi kwam uit Verona. In zijn stoutste dromen had Tebaldi niet mogen hopen op een snelle terugkeer naar zijn vaderland. Hij was nu drie jaar van huis en over minder dan twee maanden zou hij ergens in het mooie Toscane zijn gestationeerd, veel dichterbij zijn geliefde Verona dan nu. Gojse, de derde speculator, kwam uit Judea. Een stille en geharde man die aan het eind van zijn dienstitijd zat. Rundolph stelde zijn deelname aan dit

soort verkenningstochten altijd op prijs, geen opdracht was Gojse te zwaar. Hoewel hij nog niet zolang tot de elite van de verkenners behoorde was hij een doorgewinterde legionair. Hij kwam uit een ruig en woest land waar overleven iets anders was dan de vruchtbare velden en wouden van Germanica. Zijn zintuigen waren bijzonder goed ontwikkeld, Rundolph kon blind op hem vertrouwen.

De drie mannen reden langs de rand van het woud. Het terrein liep iets op en het was de vraag wat zich achter de kam van de heuvel zou bevinden. 'Vlak en uitgestrekt terrein. Ideaal, precies wat we zoeken,' zei Rundolph. 'Tebaldi, ga terug en leidt het legioen naar deze plaats. Zeg tegen tribuun Oscarius dat ik met Gojse een stuk het woud in ga om te kijken wat ons morgen te wachten staat.'

Tebaldi reed terug, Rundolph en Gojse reden het woud in. De weg werd al snel smaller en slechter, ideaal voor een hinderlaag. Ze hadden weinig te vrezen voor vijandelijke aanvallen. Een grote bende struikrovers zou gevaarlijk kunnen worden als de cohorten voorbij waren en het gevolg van handelaren zou passeren. Steeds dieper reden ze het woud in. In de verte verscheen een ruiter, hij reed in volle galop. 'Halt! Maak u bekend!' riep Rundolph.

De ruiter keek verdwaasd voor zich uit en galoppeerde door zonder in te houden. Onmiddellijk zetten de twee verkenners de achtervolging in. Net buiten het woud had Gojse hem ingehaald en dwong de man op hardhandige wijze om te stoppen. Intussen was Rundolph ook gearriveerd, hij dwong de man om van zijn paard af te stappen. Hij weigerde en riep in paniek: 'Pas op, ze komen, ze zitten vlak achter me en ze zullen niemand sparen. Ik smeed u dappere equites, vlucht met mij. Ze zullen alles doden wat op hun weg komt. Ze mogen ze niet krijgen.'

'Beste man, vanwaar je angst, wat mogen ze niet krijgen?' vroeg Rundolph. Hij knikte naar Gojse. Die reed het woud weer in.

'Gojse gaat kijken, jij gaat met mij mee. Bij ons ben je veilig, vertel je verhaal aan de tribuun.'

Dat maakte de man iets rustiger. 'Zijn er veel legionairs in de buurt? Misschien maak ik dan nog een kans.'

'Op nog geen drie milia van hier trekt het twaalfde legioen direct in onze richting,' zei Rundolph. 'Maak je geen zorgen, we rijden hen tegemoet. Vertel me intussen hoe je heet en voor wie je op de vlucht bent.'

Onderweg vertelde de vluchteling dat hij Josea Drusus heette en dat hij een reizend koopman was. Hij werd al lang achtervolgd door een groep gevaarlijke mensen. Vanmorgen werd de herberg waarin hij verbleef

overvallen door zijn achtervolgers die moordenaars bleken te zijn. Maar net op tijd had hij weten te ontsnappen maar de moordenaars hadden het niet opgegeven en zaten hem nu op de hielen. 'Waarom zitten ze achter je aan? Wat mogen ze niet krijgen? Je hebt blijkbaar iets dat anderen graag willen hebben.'

De koopman keek Rundolph achterdochtig aan en zei: 'Ik dank u voor uw bescherming maar liever zwijg ik hierover. Ik kan u wel zeggen dat het geen waarde heeft in termen van geld, goud of juwelen.'

'Ook goed,' zei Rundolph. 'Ik zal de tribuun inlichten. Als hij het nodig vindt, zal hij jou ondervragen. Hoe lang reed je door het woud? Hoe was de weg?'

'Het woud is niet zo groot,' antwoordde Josea Drusus. 'Ik reed nog maar kort tussen de bomen toen ik mijn achtervolgers zag. In het begin reed ik nog op stenen, later op zand.'

In de verte doemden de rijen legionairs op, al snel hoorden ze het dreunende geluid van de voetstappen die de mannen maakten. Josea Drusus haalde opgelucht adem toen ze de eerste rijen aan zich voorbij zagen gaan. Rundolph stuurde Tebaldi mee met Josea Drusus.

'Breng hem naar de achterhoede en laat Claudius hem en zijn paard verzorgen.'

Rundolph meldde zich bij Oscarius en bracht verslag uit. 'Net voor het woud is hoog terrein, een goede plaats voor de overnachting. Het woud is niet zo groot, binnen een dag zijn we daar doorheen. Verderop in het woud wordt de heirbaan slechter, later weer beter. Ik heb deze informatie van een vluchteling die zich nu in onze achterhoede bevindt. Hij was doodsbang voor enkele achtervolgers, Gojse zoekt uit wie achter hem aan zit.'

Oscarius tuurde de heirbaan af en zei: 'Stuur de man vanavond later naar mijn tent. Nu wil ik Brido spreken.'

Rundolph galoppeerde naar achteren en zocht centurio Brido op. Nadat hij Brido had ingelicht reed hij samen met Tebaldi opnieuw vooruit naar de plaats voor het toekomstige kamp.

Gojse had zich in de struiken verstopt nadat zijn scherpe ogen een tegemoetkomende groep hadden ontwaard. Zijn paard kende deze handeling en wist zich daarnaar te gedragen. De groep ruiters, een viertal, reed langzamer naarmate ze dichterbij het licht van het open terrein kwamen. Op het moment dat ze Gojse passeerden hoorde hij hen praten in de taal uit het land waar hij was opgegroeid. Gojse was verrast, hij zag hoogstzelden landgenoten in het legioen, laat staan daarbuiten! Wat deden moordenaars uit Judea hier op dit pad? Toen ze ver genoeg

van hem verwijderd waren, verliet hij zijn schuilplaats en reed rustig achter hen aan.

Brido had zich gemeld bij Oscarius. Hij had genoeg aan een half woord, hij kende zijn taak. Zijn centuri ging vooruit om het gekozen terrein in te delen, een steeds terugkerende handeling als het legioen zich verplaatste. De meeste legionairs van de centuri van Brido waren technici. In de castra hielden ze zich vooral bezig met de bouw van versterkingen en werpmachines.

Bij het verlaten van het woud zag de groep achtervolgers de vooruitgestuurde centuri in looppas naderen. Achter hen kwam Gojse snel dichterbij. De centuri verliet het pad en de legionairs liepen heuvelopwaarts. Ze schrokken toen Gojse hen begroette en keken verbaasd achterom. 'Salve, edele heren, u bevindt zich in de voorhoede van het twaalfde legioen.'

Een van de mannen sprak Gojse aan. 'Salve, ruiter, wij zijn vermoeide reizigers en zouden graag voedsel en water bij uw tros kopen. Misschien kunnen we elkaar ook van dienst zijn met informatie.'

'Volg mij, ik zal u naar mijn bevelhebber brengen.'

Na een korte rit zagen ze de voorhoede van het legioen. Toen Oscarius hen zag reed hij Gojse en de vreemdelingen tegemoet. 'Salve, tribuun Oscarius,' groette Gojse. 'Dit zijn de mannen die ik in het woud ben tegengekomen. Ze vragen om voedsel en inlichtingen.'

'Welke inlichtingen?'

'Wij vermoeden dat kortgeleden een ruiter uw legioen is gepasseerd. We willen weten of u deze man hebt ontmoet. Het is belangrijk voor ons.'

'Deze ruiter bevindt zich op dit moment in onze tros en geniet onze bescherming,' zei Oscarius. 'Hij vertelde ons dat u op hem jaagt.'

De woordvoerder van de vreemdelingen keek fronsend naar Oscarius. 'De naam van de ruiter is Josea Drusus. Tot voor kort maakte hij deel uit van ons gezelschap. Hij heeft zich iets toegeëigend waar hij geen recht op heeft. Wij vormen een onderdeel van de staf van Claudius Mingus. Ongetwijfeld is die naam u bekend.'

Claudius Mingus was een bekende senator, zijn naam was ook bij Oscarius bekend. Claudius Mingus had zijn reputatie in Aegyptus en Palestina gevestigd. Het werd tijd om legatus Servius Plius in te lichten. 'Vanavond zullen wij deze kwestie bespreken. Tot dan geniet Josea Drusus onze bescherming en zult u hem geen haar krenken.'

‘Tribuun, wij willen terugkrijgen wat ons toebehoort. Als goede Romeinse staatsburgers respecteren wij het Romeinse recht en vertrouwen op de procedures die u in dit legioen hanteert.’

De mannen werden naar de tros gebracht en Gojse zorgde ervoor dat ze niet bij Josea Drusus in de buurt kwamen.

Vroeg in de avond was het kamp opgebouwd. Voor de meeste tenten stond al een grote ketel op een vuur. Legionairs koesterden zich in de laatste stralen van de zon terwijl, naast het kamp, de leden van de tros hun kamp inrichten. Servius Plius at, zoals altijd, samen met zijn tribuni. Hun maaltijd bestond niet uit puls, de meelpap die de legionairs in hun ketels bereidden. Enkele jagers uit de tros gingen dagelijks op jacht naar wild en gewassen en kwamen volgeladen terug. De legatus en tribuni hadden de eerste keuze. Wat overbleef werd verkocht aan de legionairs.

Na de maaltijd werd het traject van de volgende dag besproken. Een optio zou het rentmeesterschap op zich nemen en, nadat ze het woud achter zich hadden, vooruitgaan om de doortocht in het gebergte met de Helvetiërs te bespreken. Verkenners zouden de geschikte plaatsen voor de kampen zoeken en markeren. Na de bergen zou de mars eenvoudiger worden over de oude heirbanen. Genoeg plaatsen om te rusten en te overnachten, en beter weer.

De tribuni verlieten na het overleg de tent van Servius Plius, alleen Oscarius bleef. De naam Claudius Mingus was belangrijk, daarom wilde hij zich persoonlijk met dit voorval bemoeien. Oscarius gaf opdracht om de vluchteling en zijn achtervolgers te halen. Hij zat rechts naast Plius. Aan de linkerkant van Plius zat Negria, de notarius. Hij was de notulist van het legioen die alle belangrijke gebeurtenissen en uitspraken vastlegde op schrift. Rechts voor hen stond een bank die aan Josea Drusus werd toegewezen. Rundolph posteerde zich achter hem. Gojse wees de achtervolgers hun plaats, twee bredere banken links voor Plius. Daartussen was een redelijke afstand, ver genoeg om te voorkomen dat men zich in de haren kon vliegen. Ook Gojse koos een plek achter de twee banken waar de vier achtervolgers zaten. Legatus Plius keek de vluchteling en zijn achtervolgers kort aan en zei: ‘Van mijn tribuun, Oscarius, heb ik fragmenten van een vreemd en tegenstrijdig verhaal vernomen. Rechts voor mij zit Josea Drusus, reizend koopman. Hij doet een beroep op onze bescherming omdat hij de overtuiging heeft dat hij beroofd en vermoord zal worden. Links van mij zitten vier mannen die verdacht worden van deze ophanden zijnde wandaad. Allereerst wil ik de namen laten vastleggen van de vermeende verdachten.’

Eén van de vier mannen stond op en zei: 'Ik ben Agrippa Mingus, zoon van Claudius Mingus. Wij maken deel uit van de garde van mijn vader. Naast mij zitten Kergan, Dinga en Poste. Wij hebben diploma's in ons bezit en u kunt onze intenties altijd en overal verifiëren. Josea Drusus maakte deel uit van onze groep. Hij heeft iets van ons genomen dat hem niet toebehoort. Wij willen Josea tot de orde roepen en ons bezit terugvorderen. Wij zijn niet van plan om hem iets aan te doen. Integendeel, we denken dat onze vroegere metgezel hulp nodig heeft.'

Oscarius polste het viertal. Agrippa Mingus had het uiterlijk en spraakgebruik van een patriciër. Een gaaf gezicht met scherpe lijnen. Een rechte neus, een brede kaak en heldere blauwe ogen. Dinga leek de oudste, een grijzende man met een pokdalig gezicht. Zijn wenkbrauwen waren gitzwart, zijn goedverzorgde korte baard vertoonde, net als zijn haardos, enkele grijze plekken. Poste en Kergan zouden broers kunnen zijn. Beide hadden zwart haar en, net als Agrippa, scherpe gelaatstrekken. Grote scherpe neuzen, een gebruinde huid, donkere ogen die iets melancholiek uitstraalden en gespierde nekken. Poste was een halve kop groter dan Kergan. Zijn mond was ook anders. Dunne lippen die hij geforceerd op elkaar leek te perzen, alsof hij doorlopend graag iets wilde zeggen en zich moest inhouden. Beide mannen hadden de houding en bewegingen van goed geoefende legionairs.

Josea Drusus zat te trillen in zijn stoel. De man oogde erg angstig en had al twee keer geprobeerd om Agrippa in de rede te vallen. Rundolph had dit met een eenvoudige stevige hand op de schouder van Josea weten te voorkomen. Nu kreeg hij de gelegenheid om zijn verhaal te doen, hij sprong op. 'Niets is hiervan waar, ik word bedreigd door deze mannen, zij zullen mij doden wanneer ze de gelegenheid krijgen.' Servius Plius gebaarde hem te gaan zitten. 'Hier wordt pas iemand gedood als ik dat zeg,' zei de legatus streng. 'Wat zou deze man gestolen moeten hebben?'

Het antwoord moest van de vier mannen komen. Ze begonnen echter onderling te praten in een taal die niet te verstaan was voor de anderen. Servius Plius greep direct in. 'Stop! Niemand praat hier voor zijn beurt. En zeker niet in een andere taal! Alles moet door de notarius vastgelegd worden.'

'Gojse, jij brabbelt ook weleens in jezelf met dit soort vreemde keelklanken,' merkte Rundolph op. 'Waar ging het over?'

De vier mannen draaiden zich nagenoeg gelijktijdig om en keken verbaasd naar Gojse.

'Ik verstond iets over een ongepaste situatie, een gevaar en leugens. Ik

heb mijn moedertaal al lang niet meer gehoord en ik kon niet alles verstaan.'

'Ik moet u mijn verontschuldiging aanbieden,' zei Agrippa Mingus. 'Mijn metgezellen zijn Romeinse staatsburgers maar het Latijn spreken ze alleen in rustige omstandigheden. Wij zijn hoogst ongelukkig met deze situatie maar realiseren ons dat u de regie voert, wij leggen ons hierbij neer.'

'Goed, Josea Drusus, toon ons het gevraagde bezit,' zei Plius.

'Dat kan ik niet legatus, ik heb het niet meer,' zei Josea met een trillende stem.

'Waar is het dan? Zojuist was het nog wel in uw bezit!'

'Helaas heer, ik ben het kleinood verloren tijdens mijn korte verblijf onder uw legionairs.'

Agrippa Mingus en zijn mannen protesteerden en keken geschokt naar Josea Drusus. 'Je hebt het nog in je bezit, geen leugens,' riep Agrippa streng.

Legatus Plius werd boos. 'Goed, ik geef u tijd om te zoeken. Net zoveel tijd als nodig is om uw tong wat lossen te maken op een hardere wijze. Ik geloof uw verhaal niet. Uw houding wekt niet het vertrouwen bij mij dat nodig is om rechtvaardig te oordelen. Of u wel of niet over het kleinood beschikt, u zou het moeten kunnen beschrijven!'

De stem van Plius klonk vlak en vol van ingehouden woede.

'Gojse, leg het ijzer in het vuur!' zei Oscarius.

'Nee, nee in godsnaam niet, ik ben geen geharde man,' snikte Josea. 'Ik zou de pijn niet kunnen verdragen. U brengt mij in moeilijkheden, u dwingt mij tot een daad die ik eigenlijk niet mag uitvoeren.'

Josea Drusus stak zijn hand in een binnenzak van zijn mantel. Iedereen dacht dat hij het gevraagde bezit tevoorschijn zou halen maar in plaats daarvan nam hij een kleine dolk en doorstak zijn hart. Hij zakte neer op de grond en stierf voordat iemand iets kon ondernemen. Iedereen was met stomheid geslagen. Legatus Plius was de eerste die iets kon zeggen. 'Wat, wat had ik nu gezegd? In dit legioen vallen alleen maar doden op mijn bevel.'

Hij zakte onderuit op zijn zetel terwijl hij met verbijstering naar het ontzielde lichaam van Josea Drusus keek.

'Rundolph, vraag rond wat deze man heeft gedaan sinds hij bij ons verblijft en laat iemand komen om dit lichaam te onderzoeken en te verwijderen,' beval Oscarius.

Rundolph knikte en verliet de tent.

Servius Plius keek zijn tribuun geërgerd aan en mopperde: 'Burgers

weten altijd weer paniek te zaaien en wanorde te scheppen. Wat moet ik met deze dwaze vertoning?’

‘Laten we rustig wachten op de terugkomst van Rundolph,’ opperde Oscarius. ‘Ondertussen kunnen deze heren beslist iets melden dat helderheid brengt in deze zaak. De zoektocht van Rundolph en de tijd dat het ijzer gaat gloeien, geeft hen in ieder geval de tijd.’

Agrippa Mingus keek Oscarius boos aan. ‘U kunt honderd ijzers in het vuur leggen. Als ons bezit niet wordt gevonden is onze missio mislukt en hebben wij gefaald. Ik stel voor dat u uw wrede methoden achterwege laat. Ik ben niet bevoegd om meer te vertellen over deze zaak of over onze opdracht. Ook uw martelpraktijken zullen nog mij, nog mijn metgezellen op andere gedachten brengen. Alleen mijn vader heeft de bevoegdheid om u meer te vertellen. Deze zaak gaat veel verder dan u denkt, tribuun. Omzichtigheid is hier geboden, de kennis omtrent dit voorval zal u niets zeggen en ook niets bieden.’

De wijze waarop deze man sprak, zijn houding en zijn afkomst hadden Servius Plius al eerder gewaarschuwd. Met een telg uit het geslacht Mingus viel niet te spotten. Claudius Mingus was een man met macht en invloed, iemand die hem verder kon helpen als men elkaar diensten kon bewijzen. Door deze zaak slim aan te pakken zou hij zijn cursus honorum een flinke duw voorwaarts kunnen geven. De zoon van Claudius Mingus martelen zou hem in ernstige problemen brengen. Hij wendde hij zich tot Oscarius en zei: ‘Jij gaat deze zaak verder uitzoeken. Ik onthef je tijdelijk van het bevel in dit legioen en benoem je tot tribunus deputatus. Neem mee wat je nodig hebt. Ik zal je voorzien van de nodige diploma’s. Je taak is om contact op te nemen met Claudius Mingus en helderheid in deze zaak te brengen. Als je daarmee klaar bent meld je je weer bij mij voor een verslag. Waar kunnen we Claudius Mingus vinden?’

‘Dichtbij Verona,’ antwoordde Agrippa, ‘daar is ons landgoed en castellum.’

‘Dat is ver uit de buurt van ons doel, legatus,’ wierp Oscarius tegen. Even dacht Plius na, hij had verwacht dat Claudius Mingus dichterbij zou zijn. Deze mannen waren erg ver van huis. Het was echter een kans die hij niet mocht laten schieten, hij had Oscarius niet nodig gedurende de terugtocht. Oscarius had op deze wijze meer waarde voor hem, dus zei hij: ‘Ik acht deze zaak van groot belang. Bovendien kun je de nieuwe limes persoonlijk waarnemen als je het goede traject van Verona naar Pisae volgt.’

Oscarius berustte, op hetzelfde moment kwam Rundolph de tent bin-

nen. 'Legatus, naast zijn paard en zadel bezat Josea Drusus alleen zijn kleding en beurs. Ik heb niets kunnen vinden en hij heeft met niemand handelgedreven.'

De beurs bevatte een redelijke hoeveelheid geld, zijn kleding was niet opvallend en zijn mantel was oud en versleten. Bij de sluiting om de hals zaten twee amuletten die op vreemde wijze half waren ingenaaid. Oscarius zag dat de mantel de volle aandacht van Agrippa Mingus en zijn mannen had. Daarom nam hij het kledingstuk en zei tegen Rundolph en Gojse: 'Jullie gaan met mij mee om mijn missio uit te voeren. Draag je taken over en meld je morgenvroeg bij mijn tent.'

'Welke missio?' vroeg Rundolph toen hij en Gojse naar hun tent liepen. 'We gaan naar Verona, daar woont Claudius Mingus. Die is de enige die iets mag zeggen. Legatus Plius denkt er beter van te kunnen worden. Tribunus Oscarius wordt daarvoor ingezet en de tribuun zet ons in.'

'Niets bijzonders dus.'

'Goed, dan zal onze reis naar Verona gaan,' zuchtte Oscarius en keek zijn legatus vragend aan. Moest hij deze missio uitvoeren om een bizarre man die suicidium had gepleegd voor hun ogen? Hij wist het antwoord want hij kende zijn legatus. Ja, dat moest want het kon legatus Servius Plius status opleveren. Een plaats in het netwerk, het reticulum, van een invloedrijke senator. Oscarius en het viertal verlieten de tent van de legatus en liepen door het kamp. Het was rustig en vredig, de meeste legionairs zaten rondom de kampvuren voor hun tenten. Sommigen dobbelden, anderen maakten muziek en zongen. Op een dergelijk moment wees niets op het harde bestaan van deze mannen. De legionairs hadden nu behoefte aan kameraadschap en gemoedelijkheid. Een enkele keer ging Oscarius ook bij een vuur zitten. De legionairs wisten dan dat hun tribuun behoefte had aan gezelschap. Soms leidde een hechte band tussen aanvoerders en legionairs tot verlies van respect voor de aanvoerder. Bij Oscarius ging dat niet op. Hij had het respect van veel van deze mannen al vaak genoeg verdiend op het slagveld. Ze kenden elkaar en hadden samen veel doorstaan. Deze avond had Oscarius echter geen behoefte aan rust en mooie gedachten. Legatus Plius had hem met een opdracht opgescheept. Enerzijds was het prettig om de sleur van de lange mars te doorbreken. Anderzijds voelde hij duidelijk dat Servius Plius hem de kastanjes uit het vuur liet halen. Waarom voor zoiets onbenulligs een dieper onderzoek? Alleen om

eventueel in aanzien te komen bij een invloedrijke Romeinse bestuurder! Oscarius zette de vragen uit zijn hoofd. Het had geen zin om erover te piekeren. Voor zijn tent wees hij zijn gasten een slaappleats. Hij liet wijn halen, ging tegenover hen zitten en vroeg: 'We zijn nu in een kleiner gezelschap, ik word met jullie opgescheept, waarom deze geheimzinnigheid? Vertel me waar het om gaat.'

'Het spijt me tribuun,' zei Agrippa Mingus. 'Ik heb al veel gezegd en ik zal mij daarvoor moeten verantwoorden bij mijn vader. Hij is de enige bevoegde persoon die antwoorden mag geven op uw vragen. Er is sprake van een orde en er zijn regels die wij niet mogen overtreden.'

'Goed, ik zal niet verder aandringen,' zei Oscarius. 'Ook u meldt zich morgenvroeg bij mijn tabernaculum. We zullen samen naar het castellum van uw vader reizen. Het staat me tegen, ik ben een tribuun en krijg het gevoel dat ik in gekonkel en samenzwering terecht kom. Ik ben van nature achterdochtig, dat heeft mij en mijn mannen vaak gered uit moeilijke situaties. Ik wantrouw u zolang u mij geen antwoorden geeft.'

Agrippa knikte, hij begreep het standpunt van Oscarius. Na een korte weifeling zei hij: 'De kleding van Josea is het bezit van onze orde. Ik verzoek u mij de kleding van Josea te overhandigen. Het gaat hierbij vooral om de mantel, die is...'

'De mantel blijft in mijn bezit, totdat mij duidelijk is wat er aan de hand is,' onderbrak Oscarius op een manier die geen ruimte bood voor verdere discussie.

'Ik heb het begrepen, tribuun,' zei Agrippa berustend. 'Wees echter zuinig op deze mantel, mijn vader zal u dankbaar zijn als u hem overhandigd. Josea was jarenlang een trouw lid van de garde en de mantel speelt dan een belangrijke rol in het afscheidsritueel. Ik wens u een goede nacht, tribuun.'

De mannen liepen naar hun slaappleats en verdwenen in de duisternis. *Afscheidsritueel, ik geloof er niets van, dacht Oscarius terwijl hij ze nakeek. Het zijn die vreemde amuletten waar hij op uit is, ik zag het aan zijn blik. Drusus bezat niets van waarde behalve zijn beurs. Het kunnen alleen die twee amuletten zijn.*

Hij bekeek de amuletten op de mantel, er was een rand van stof omheen genaaid zodat slechts een deel zichtbaar was. Met zijn pugio sneed hij de stof open en haalde amuletten eruit. Daarna riep hij zijn knecht en zei: 'Jerdo, laat deze mantel van nieuwe amuletten voorzien. Ik wil hem morgenvroeg meenemen.'

Oscarius ontkleedde zich en waste de vermoeidheid en het stof van zijn

lichaam. Nadat hij zijn nachtgewaad had omgeslagen keek hij nog even naar de heldere sterrenhemel. Om hem heen hoorde hij overal de zwakke stemgeluiden. Er bewogen zo nu en dan schaduwen door het kamp, Oscarius kende deze verschijnselen. De bewakers lieten soms lichtekooien en handelaren door. Officieel was dit niet toegestaan maar al lang geleden was aangetoond dat het goed was voor de rust in de rangen. Ook Oscarius, ja zelfs legatus Plius, liet zich weleens een nachtelijk bezoek van een meretrix welgevallen.

Hij nam de twee amuletten en ging op zijn veldbed liggen. Nog nooit had hij iets dergelijks gezien. Ze waren van een materiaalsoort die veel op metaal leek, maar ze waren veel te licht om voor metaal door te gaan. Eén kant was volkomen vlak, nergens was een onvolkomenheid te zien. Op de andere zijde stonden een aantal vreemde tekens afgebeeld. De tekens hadden een andere kleur dan de rest van het materiaal maar Oscarius kon niet zien hoe ze waren aangebracht. Ze waren volkomen vlak, niets leek gekerfd of opgebracht. Naarmate Oscarius langer naar de amuletten keek en ze voelde, raakte hij meer gefascineerd. Hij kon de tekens niet herkennen maar toch kwamen sommige vormen en symbolen hem bekend voor. Vreemd, alsof het ergens diep in zijn geheugen lag verborgen en niet tevoorschijn wilde komen. Het leek ook of de kleur veranderde in het bewegende flakkerende licht. Van de kleur van blank metaal tot de goudbruine kleur van het oude brons. Ongetwijfeld waren Agrippa en zijn mannen naar deze amuletten op zoek, dit waren geen gewone amuletten of knopen. Agrippa en zijn mannen droegen ze niet op hun mantels. Morgen zou hij meer weten, hij had helemaal geen zin om te wachten op antwoorden van Claudius Mingus. Hij zou de vier mannen het vuur aan de schenen leggen zodat ze hem wel meer moesten vertellen.

Aan de rand van het kamp, in de tent die het viertal was toegewezen, stootte Dinga Agrippa aan en fluisterde: 'We moeten naar de tent van de tribunus sluipen en de schijven nemen, het is te belangrijk.'

'Onmogelijk, reken maar dat men op ons let,' zei Agrippa. 'Het is jammer dat we Josea niet konden inhalen. We missen veel van wat hij wist. Maar de schijven zijn weer binnen ons bereik. Als alles gaat lopen zoals ik hoop, komt het allemaal goed. Bovendien zullen we beschermd worden tot onze villa bij Verona. We staan er beter voor dan een dag geleden.'

'De tribunus vermoedt iets,' zei Dinga, 'ik zie het aan zijn gezicht.'

'Hij is ontstemd, zijn legatus stuurt hem met ons mee voor iets onbe-

nulligs. Zijn legatus wil mijn vader een schuldgevoel geven. Mijn vader zal de legatus tevredenstellen, net als de tribunus en zijn mannen. Geloof me Dinga, het loopt niet zoals we wilden maar de schijven komen weer op hun plaats.'

Geen van de vier mannen kon slapen, hun doel was te dichtbij. Zoveel moeite, zoveel onzekerheid en nu waren ze overgeleverd aan de grillen van een wantrouwige Germaanse tribuun. Kergan draaide zich om, keek zijn twee metgezellen aan en zei: 'Probeer nog wat te slapen, ik ben het met Agrippa eens. Misschien hebben we de bescherming van die Romeinen nog hard nodig. Hebben jullie niet gezien hoe bang Josea was? Denken jullie niet dat Josea bewust ergens naar toe reed? We hebben een gevaarlijke vijand en die kennen we. Nu worden we bedreigd door een nieuwe vijand waar alleen Josea ons iets over had kunnen vertellen. Het is zeker dat onze tweede vijand meer weet over de schijven. Josea was onder hun invloed en dat hebben we onderschat. Ga slapen en spaar je krachten voor morgen. Pas als we op weg zijn weten we of onze nieuwe vijand zal toeslaan. Als dat zo is, ben ik blij dat we de tribunus en zijn mannen bij ons hebben.'

Poste had niets gezegd. Hij lag op zijn rug en keek naar de nok van de tent. Een vreemde dag was het geweest, een dag om te onthouden. Josea was dood, de schijven waren binnen hun bereik, ze kregen bescherming op hun terugreis en hij had een landgenoot ontmoet die diende als speculator in een legioen. Gunstige vooruitzichten!

Verona

De zon was nog niet te zien, een vaag licht in het oosten kondigde een nieuwe dag aan. Nadat de cornificer op zijn hoorn had geblazen bruiste het kamp al snel van activiteit. Oscarius had zich al eerder laten wekken en stond klaar voordat de cornificer de ochtend had ingeluid met zijn hoorn. Hij gaf Jerdo opdracht om zijn bezittingen op te slaan en te bewaken, Jerdo mocht de tros niet verlaten. Kort nadat Rundolph en Gojse zich hadden gemeld verschenen Agrippa Mingus en zijn metgezellen. Ze hadden geen goede nachtrust gehad maar kennelijk waren ze het gewend om vroeg op te staan. De zeven mannen liepen door het kamp naar de stallen. Daar wachtten tien ruiters hen op, equites. Zij gingen mee als gardisten van tribuun Oscarius. De tot rentmeester bevorderde optio en enkele legionairs stonden ook klaar voor vertrek. Ze verlieten het kamp en namen het pad dat hen in het woud leidde. Agrippa reed naast Oscarius. 'Ik hoop dat u de mantel van Josea niet bent vergeten?' vroeg hij meteen. 'Nu Josea is gestorven is de mantel het belangrijkste voor ons om mee te nemen.'

'Ik heb hem bij me,' zei Oscarius. 'Hij zit in mijn bagage. Help me herinneren dat ik hem straks aan u overhandig bij de eerste pleisterplaats.' Dit stelde Agrippa gerust, hij zweeg en richtte zijn aandacht op de omgeving. De tocht door het woud was nog korter dan Oscarius had verwacht. Al snel reden ze door open terrein waar het pad veranderde in een brede geplaveide heirbaan. Het landschap veranderde al snel in meer heuvelachtig terrein dat begroeid was met gras en lage struiken. In de verte doemde een vaag beeld op van een steeds grilliger landschap.

'Agrippa Mingus, hoever is het nog naar de herberg waar Josea oversprak?' vroeg Oscarius.

'Als we deze heirbaan volgen zullen we hem aan het begin van de middag passeren. Daar is ook een splitsing van de wegen.'

Gojse kreeg gezelschap van Poste die hem in hun moedertaal aansprak.

'Hoe lang ben je al in dienst van de Romeinen?'

'Achtien jaar, nog twee jaar en dan ben ik een vrij man en een Romeins staatsburger.'

'Zijn er veel zonen van Judea en Galilea die vechten voor de Romeinen?'

'Zo nu en dan kom ik een landgenoot tegen. Het zijn er niet veel, de meeste werden opgeleid om in de voorste linies te vechten en overleven het niet. De laatste jaren komen er geen rekruten uit het oosten. Ze

worden allemaal in de legioenen uit Constantinopel geplaatst.'

'Ben je niet verbitterd?'

'Eerst wel maar nu ben ik de meeste beelden van mijn vaderland vergeten. Over twee jaar kan ik gaan denken over mijn toekomst. Nu leef ik bij de dag en dat bevalt me goed.'

'In welke stad ben je geboren?'

'In Caesarea, en nu wil ik verder geen vragen meer beantwoorden. Ik ben een speculator en ik houd niet zo van mensen die achter elkaar vragen stellen en niets over zichzelf vertellen.'

Gojse maakte een klakkend geluid met zijn tong waarop zijn paard direct overging in galop. Hij reed vooruit en er was niemand die dat verbaasde.

Het gebied waar ze doorheen reden werd kaler. De struiken verdwenen, steeds meer gras dat werd onderbroken door gruisvelden. Voor eventuele hinderlagen hoefden ze niet te vrezen. Wel stuurde Oscarius Rundolph rechts over de velden en Gojse aan de linkerzijde. In dit land heersten de Alemannen. Regelmatig vormden ze kleine legers die erop uittrokken om buit te veroveren. Een legioen durfden ze niet aan te vallen maar bij een kleinere groep kenden ze geen schroom.

Aan het eind van de ochtend meldden de verkenners dat ze de herberg hadden gezien. Oscarius stuurde ze opnieuw vooruit om hun groep aan te kondigen en kwartier te maken. Toen het gezelschap arriveerde stond de eigenaar hen op te wachten. 'Welkom, welkom edele heren. Wij werden reeds van uw komst op de hoogte gesteld. Hier vindt u een goede maaltijd en een goede plaats voor de nacht.'

De herbergier keek enigszins verbaasd naar Agrippa Mingus.

'Vergeef mij heer, maar ken ik u niet? Was u niet de man die hier gisteren ook was?'

Agrippa knikte. 'Dat klopt. Ik heb uw herberg bij deze dappere legionairs aanbevolen. Behandel ze goed want dat hebben ze verdiend.'

'Heer, het zal eenieder van u aan niets ontbreken. Uiteraard vraag ik hier wel een passende vergoeding voor,' zei de herbergier terwijl hij genoegzaam in zijn handen wreef.

'Uiteraard,' zei Oscarius met een fronsend gezicht. 'Rentmeester, doe je werk!'

De rentmeester ging samen met de herbergier naar binnen om te onderhandelen over de prijs. Oscarius en Agrippa en zijn mannen zouden eten en slapen in de herberg. De equites en legionairs sliepen op strozakken in de stallen.

'Breng mij de mantel van Josea Drusus. Hij zit opgevouwen op mijn

pakpaard,' zei Oscarius tegen Rundolph.

In de herberg stond een ronde eikenhouten tafel in het midden van de gelagkamer. Het interieur zag er sober, maar goed verzorgd uit. Oscarius verzocht Agrippa, Poste, Kergan en Dinga om plaats te nemen aan de tafel. De vrouw van de waard bracht wijn en schonk voor iedereen een beker vol. Een gemoedelijk mens dat graag een praatje wilde maken maar toen ze merkte dat niemand van de gasten haar aanwezigheid op prijs stelde trok ze zich terug. De mannen zaten zwijgend aan de tafel en dronken hun wijn. Na enige tijd kwamen de herbergier en de rentmeester uit het vertrek achter de gelagkamer. Ze waren het eens geworden over de prijs. De rentmeester wendde zich tot Oscarius en zei: 'Morgenvroeg zullen onze wegen scheiden. Even verderop splitst de heirbaan zich. Ik heb van de herbergier begrepen dat we de weg naar het zuidwesten aan moeten houden terwijl uw gezelschap in zuidoostelijke richting verder moet reizen.'

'Ik zal Rundolph naar je sturen om de fondsen te regelen. Wees niet te zuinig want mijn opdracht is langdurig en zwaar. Ik ben niet bereid om eigen middelen aan te wenden.'

De rentmeester groette de tribuun en verliet het vertrek. Vrijwel direct daarna kwam Rundolph binnen met de opgevouwen mantel. Hij gaf die aan Oscarius en verliet de gelagkamer.

Oscarius riep: 'Herbergier, nog wat wijn en ik wil u een vraag stellen!'

De herbergier gaf onmiddellijk gehoor aan het verzoek.

'Gisteren hebt u deze mannen hier ontmoet. Er was echter ook nog een andere man. Kunt u mij hier meer over vertellen?'

'Zeker, tribuun, de andere man kwam hier eerder en genoot een maaltijd. Toen hij deze vier heren zag naderen vluchtte hij in paniek zonder te betalen. Deze mannen kwamen binnen en vroegen om informatie over een alleenreizende man. Ze beschreven hem en ik vertelde hen dat de man net voor hun aankomst was gevlucht. Ze bestegen hun paarden om de achtervolging voort te zetten. Toen ik riep dat de vluchteling nog niet had betaald voor de maaltijd wierp een van deze mannen mij twee zilverstukken toe, meer dan voldoende moet ik toegeven. Uw zult begrijpen dat ik het goede gedrag van deze heren erg waardeer. Zeker nu ze mij ook nog in de gelegenheid hebben gesteld om mijn goede naam bij u te kunnen vestigen.'

'Ik dank u voor uw toelichting,' zei Oscarius en wendde zich tot de vier mannen. 'Het is duidelijk dat u niet voldoet aan de beschrijving van Josea Drusus. Dit werkt vooralsnog in uw voordeel en daarom zal ik u de mantel overhandigen. Overigens, ik heb hem gisteren laten herstel-

len en reinigen door mijn bediende.'

Agrippa nam de mantel met trillende handen aan. Poste vouwde de mantel open en verbleekte onmiddellijk. Ook de andere drie mannen verschoten van kleur en keken verdwaasd naar de mantel. Met ingetogen, trillende stem wist Agrippa Mingus als eerste iets te zeggen. 'Tribuun, deze mantel is anders, de amuletten.'

'Wat bedoelt u?'

'Op de mantel zitten nu andere amuletten dan gisteren. Uw knecht moet ze verwisseld hebben.'

'Dat was me niet opgevallen. Het spijt me, ik wist niet dat de amuletten belangrijk waren.'

Oscarius merkte dat deze mannen in grote paniek waren en hun uiterste best moesten doen om in hun rol te blijven. Zijn vermoeden klopte.

'Wij zullen terug moeten naar uw knecht. De amuletten zijn van groot belang,' stamelde Agrippa.

Oscarius leunde voorover en keek de vier mannen indringend aan.

'Luister goed naar wat ik zeg. Jullie amuletten heb ik in mijn bezit en ik zal ze niet eerder afstaan dan dat ik antwoorden op mijn vragen krijg. Ik wist al heel snel dat het om die twee vreemde schijven ging. Ze bestaan uit een materiaal dat ik niet ken en ze zijn opmerkelijk hard. Ik word bij deze zaak betrokken, ik moet met jullie mee naar Verona omdat daar iemand is die mij er iets over mag vertellen. Alleen omdat mijn legatus voordeel wil halen uit het contact met die persoon moet ik mee. Daarna moet ik de nieuwe limes tussen Verona en Pisae inspecteren. Geen beklagenswaardige opdracht, maar uw geheimzinnigheid bevalt me steeds minder.'

De vier mannen werden meteen rustig nadat ze hoorden dat Oscarius de schijven bij zich had.

'Luister naar me tribuun,' zei Agrippa, 'laat ons de amuletten zien en bewaar ze. Weet dat deze amuletten een onschatbare waarde hebben voor de orde waar wij deel van uitmaken. Het verhaal dat bij deze amuletten hoort gaat duizenden jaren terug in de tijd. Alleen mijn vader kan en mag je er meer over vertellen. Verder moet je begrijpen dat ik belast ben met een grote verantwoordelijkheid. Ik kan het niet goed verdragen dat ik geen invloed kan uitoefenen op de situatie. Geef ons de amuletten en keer terug naar je legioen. Roep dat we zijn gevlucht. Ik zal een document voor je opmaken. Daarin zal ik zweren dat jij en je legatus veel goud krijgen. Mijn vader kan jullie ook status bezorgen maar ik weet niet of status nog betekenis heeft in het rijk. Laat ons gaan en ga terug, je fortuin is gemaakt!'

‘Daar is het nu te laat voor,’ zei Oscarius. ‘Mijn legatus zal nooit vertrouwen op een door jou geschreven diploma.’

‘Laten we dan samen verder gaan,’ stelde Dinga voor. ‘Wij zullen meer veiligheid kennen en jij zult met goede berichten terug kunnen naar je legatus. Je weet al weer iets meer, tribuun. Het draait allemaal om de schijven die jij amuletten noemt.’

Oscarius dacht even na en zei: ‘Het is me duidelijk en om mijn goede wil aan jullie te tonen zal ik een amulet aan jullie overhandigen. De andere zal ik bewaren en persoonlijk aan jouw vader afgeven, Agrippa Mingus. Meer kan ik jullie niet bieden.’

Agrippa Mingus was opgelucht en zei: ‘Ik ben tevreden met dit voorstel.’

Oscarius overhandigde hem een amulet waarna het viertal zich meteen terugtrok.

‘We kunnen proberen om de andere schijf te roven,’ opperde Kergan toen ze in hun slaapvertrek zaten.

‘Waarom?’ vroeg Agrippa. ‘We staan er beter voor dan we mochten dromen. We hebben te maken met een tribuun die van goede wil is, ik begrijp zijn wantrouwen.’

‘Agrippa heeft gelijk,’ zei Poste. ‘Ik verwacht niet dat tribuun Oscarius opeens verdwijnt met de schijf. Hij zal doen wat hij heeft gezegd. Toch moeten we uiterst behoedzaam zijn. Hij zal er alles aan doen om antwoorden op zijn vragen te krijgen. We moeten hem geen gelegenheid geven om de goede vragen te bedenken.’

De volgende ochtend splitste het gezelschap zich. De rentmeester en zijn gevolg verdwenen snel uit het zicht. Zij zouden het pad effenen voor het twaalfde legioen. Niet alleen de plaatsen om te overnachten, maar ook een voorspoedige doortocht door de Alpen moest geregeld worden. De Helvetiërs waren een trots volk dat een hoog aanzien bij de Romeinen en andere volkeren genoot. Hen zou gevraagd worden te zorgen voor voldoende voedsel en gidsen.

De groep van Oscarius trok verder in zuidoostelijke richting. Na drie weken door heuvels en bergen waren ze de Dolomieten gepasseerd. Het lacus Garda lag blinkend in de zon beneden het pad waarover ze reden. Overal zagen ze de villa’s van de rijken met hun tuinen aan het water. Op de hellingen langs de oevers werden druiven verbouwd. Oscarius keek zijn ogen uit, hier leek het leven goed. Hopelijk zou Toscane een soortgelijke mooie aanblik bieden, daar had hij zijn zinnen op gezet. Gedurende de reis was er meer eenheid ontstaan binnen de

groep. Oscarius en zijn mannen hadden gemerkt dat het viertal dat ze begeleidde, goede reisgenoten waren. Geharde mannen die zich goed konden vinden in de regels van het legioen, de patriciër Agrippa Mingus ook. Gedurende de avonden had men veel met elkaar gesproken over wat er gebeurde. Agrippa wist te melden dat Toscane een prachtig land was. Zijn vader bezat daar een groot landgoed waar de beste druiven van de streek werden verbouwd. Dat wekte de belangstelling van Oscarius. Die vertelde over zijn ambities na zijn *honesta missio*.

‘Onze familie kan beslist iets voor je betekenen, Oscarius. Toen mijn vader nog een jongeling was heeft hij de basis gelegd voor een succesvolle druiventeelt. Nog voordat hij naar Aegyptus vertrok heeft hij afspraken gemaakt met enkele bijzondere mensen. Hij zorgde voor kapitaal, zij zorgden voor de kennis. Het een kan niet zonder het ander maar de basis is de liefde en volharding.’

Gojse hield zich meestal afzijdig. Poste meende dat Gojse een hekel aan hem had maar Rundolph legde hem uit dat Gojse altijd al een man was geweest van weinig woorden en een eenzaam leven. Het liefst was Gojse alleen, hij kon dagenlang weg zijn. Uitbundigheid had slechts een enkeling bij hem gezien. Hij had een grote affiniteit met dieren, in het legioen werd weleens gezegd dat hij beter kon opschieten met wilde dieren dan met mensen. Ieder nukkig paard werd naar Gojse gebracht. Na een paar dagen was het paard rustig en gewillig. Twee keer had Gojse de berijder van een paard ernstig mishandeld. In beide gevallen bleek dat de paarden werden geslagen en slecht verzorgd. ‘Een paard moet je verdienen,’ had hij in beide gevallen gezegd toen hij zich moest verantwoorden. ‘Als je niet met een paard kunt omgaan is dat geen schande. Maar mishandel een paard nooit. Wie een paard slecht behandelt behoort te voelen wat zo’n paard voelt.’

Hoewel hij een zonderling was, had niemand een hekel aan hem, integendeel. Hij was de beste speculator, wie Gojse in zijn omgeving had wist dat hij niet snel verrast zou worden door vijanden.

Ze lieten de bergen achter zich, Verona kwam in zicht.

Een deel van de stad bestond uit ruïnes. Daartussen stonden nog enkele ongeschonden gebouwen. Oscarius en zijn mannen keken met gemengde gevoelens rond. Was deze stad een metafoor voor het rijk? De ruïnes staken schril af tegen de gebouwen die nog iets lieten zien van een machtig verleden. Deze stad was regelmatig aangevallen en ge-

plunderd. Veel bewoners hadden haar verlaten, moe van het telkens weer opnieuw beginnen. Er hing een drukkende, angstige sfeer in de straten. Iedereen was dan ook opgelucht toen ze Verona achter zich lieten. De villa van Claudius Mingus lag oostelijk van de stad, halverwege Padua. De stilte in het gebied viel onmiddellijk op. Agrippa had zijn ouderlijk huis beschreven als een prachtig complex met veel bedrijvigheid en vrolijke mensen. Ze verlieten de heirbaan en zagen de ommuurde villa in de verte. Nergens was een levende ziel te bekennen. Het hoofd van een bewaker verscheen over de rand van de muur, hij had hen zien naderen en leek uiterst behoedzaam.

Agrippa riep: 'Open de poort, wij hebben een lange reis achter ons en ik wil onmiddellijk mijn vader spreken.'

De bewaker herkende Agrippa en gaf het sein om de poort te openen. Agrippa en Oscarius reden aan het hoofd van de groep over de binnenplaats. Daar viel de sinistere stilte nog meer op, het leek uitgestorven. Op de muren toonden zich enkele zwaarbewapende bewakers. Agrippa was verbaasd, hij had dit niet verwacht en vroeg zich hardop af wat er aan de hand kon zijn toen ze naar de stallen reden. Nadat ze hun paarden hadden overgedragen aan de stalknechten vroeg Agrippa aan Oscarius of die hem wilde volgen. Ze staken het plein weer over en betraden de villa. Daar werden ze door Claudius Mingus persoonlijk ontvangen, een oude grijze man. Zijn gezicht was gebruind en door-groefd, het gezicht van iemand die een hard leven had gekend. Lichamelijk oogde hij opmerkelijk vitaal. Hij begroette het vijftal vluchtig en keek zijn zoon indringend aan: 'Breng me goed nieuws, Agrippa. Heb je dat teruggekregen wat ons was ontnomen?'

'Ja vader, maar we zullen deze tribunus uitleg moeten geven. We vonden Josea bij een legioen. Daar genoot hij bescherming zodat we gedwongen werden om het belang van de schijven te vermelden.'

Claudius was zichtbaar opgelucht en leidde zijn bezoekers naar de veranda.

'En Josea? Ik zag dat hij geen deel uitmaakte van jullie gezelschap. Is hij gevlucht?'

'Zijn angst werd zo groot dat hij suicidium pleegde tijdens de onder-vraging.'

Claudius zakte in elkaar en staarde droevig voor zich uit. 'Een goede vriend, wat hebben ze hem aangedaan?'

'Vergiftigd, voor zover ik uit zijn woorden kon opmaken,' antwoordde Dinga.

'Vader, dit is tribunus Oscarius. Hij kreeg opdracht van zijn legatus,

Servius Plius, om ons te begeleiden en opheldering te vragen,' zei Agrippa na een korte stilte.

'Natuurlijk, maar alles op zijn tijd. Eerst zal ik jullie een beker wijn aanbieden. Jullie zullen moe zijn, maar ik wil jullie belevenissen meteen horen.'

Agrippa gaf een kort, helder verslag van de gebeurtenissen. Claudius knikte zo nu en dan maar leek met enige regelmaat in andere gedachten te verzinken.

'Het is me duidelijk,' zei Claudius toen Agrippa was uitgesproken. 'Ik ben blij dat de schijven zich weer in ons midden bevinden. U, tribuun Oscarius, zal ik het verhaal vertellen over de schijven, maar eerst moeten wij andere zaken regelen. Sinds enige dagen worden wij regelmatig belaagd door een bende die in deze villa wil binnendringen. Alleen de meest loyale bewakers zijn hier nog, een groot deel is gevlucht. Wij zullen ons ook vanavond weer moeten wapenen tegen deze bende. Ze komen als dieven in de nacht en ik weet niet wie het zijn. Tribunus, ik verzoek u om de schijf aan mij af te geven. Ik zal beide schijven in veiligheid brengen. Indien wij morgenochtend nog leven, zal ik u zo volledig mogelijk inlichten. Tenminste, als u dat wenst. De kennis zal u niets brengen. Ik zal nu direct een diploma opstellen voor uw legatus. Daarmee kan hij te zijner tijd zijn voordeel doen in Rome of Ravenna. Vergeef ons onze geheimzinnigheid, we hebben goede redenen. Zou u mijn bewakers moed in willen spreken? Sommige van hen zijn erg onzeker geworden en alleen al de aanwezigheid van equites en een tribuun zal hen minder angstig maken.'

Oscarius had een intuïtief vertrouwen in deze man. Hij gaf de schijf af en liep meteen naar buiten. Daar stond een groep bewakers met elkaar te praten. Bij het zien van Oscarius sprongen ze in de houding en brachten een groet. Kennelijk waren ze allemaal legionairs geweest. 'Wie is de leider en met hoeveel zijn jullie?' vroeg Oscarius.

Een wat oudere bewaker gaf antwoord. 'Onze leider is gisteren gedood. Mijn naam is Trevis en ik heb de leiding op me genomen. Vroeger was ik decurio, ik ben de enige met ervaring in het geven van bevelen. We hebben nog zesentwintig mannen die zich kunnen verweren. We zijn allemaal veterani, we weten hoe we ons moeten verweren maar we weten niets over onze vijand.'

'Waar worden jullie aangevallen? Op verschillende plaatsen en op verschillende momenten?'

'Nee tribuun, ze komen altijd tegen de avond. Eerst wachten ze bij de bosrand. Als het donker wordt rijden ze rondom de muur met hun

fakkels. Tot nu toe hebben ze alleen nog maar geprobeerd om de poort te forceren. Onze boogschutters hebben al menigmaal raak geschoten. We hebben drie aanvallen afgeslagen maar het heeft ons al zes doden en veel gewonden gekost. Het lijkt wel alsof ze ons angstig willen maken en ons proberen uit te putten. We kunnen ze niet herkennen omdat ze allemaal zwarte mantels dragen. Een enkeling draagt een cassis, de meeste hebben zwarte kappen. Ze nemen hun doden en gewonden altijd mee.'

'Decurio Trevis, je hebt zesentwintig veterani, wat kunnen ze?

'Acht mannen zijn goede boogschutters en pijlenmakers. De anderen zijn bedreven in het gevecht met gladius, pilum en scutum.'

Oscarius riep Rundolph en Gojse. 'Gojse en ik gaan verkennen, ik wil hier zelf rondkijken. Rundolph, jij mobiliseert de ruitery. Luister naar het verhaal van Trevis en zijn mannen, we moeten deze avond op een aanval rekenen. Zorg ervoor dat iedereen is voorbereid.'

De twee verkenners renden naar de stallen terwijl Oscarius zijn bevelen aan Trevis gaf. Even later reed hij met Gojse de poort uit. In galop bereikten ze de bosrand waar ze sporen zagen van kampvuren. Ze besloten om zich te splitsen en op eigen houtje naar de villa terug te rijden. Oscarius wilde de bosrand en een stuk van het woud verkennen. Gojse reed naar de heirbaan en volgde die enige tijd totdat hij een geschikte heuvel zag. Hij verliet de weg en tuierde zijn paard in het struikgewas. Daarna beklom hij de heuvel, een zware klim maar op de top zou hij een goed overzicht hebben.

In het woud vond Oscarius een gegraven latrina, de gewoonte van legionairs. Ook lagen er botten van dieren, vooral herten. Hier was gejaagd en geslacht. Aan de botten en huiden kon Oscarius zien dat dit het werk was van een vakkundige slager. Terwijl hij peinzend bij de botten stond viel zijn aandacht op iets dat aan een tak van een boom hing. Hij liep naar de boom en bekeek het voorwerp. Het was een houder van een pugio, een groot mes dat geliefd was bij legionairs. Hij stak de houder bij zich en ging dieper het woud in. Waarom zouden deze mannen zich onherkenbaar maken en een villa aanvallen?

Hij vond niets, met de sporen van een kamp en de houder van een pugio moest hij het doen. De zon stond nog net boven de heuvels toen hij door de poort reed. 'Is Gojse al terug?' riep hij naar Trevis.

'Nee tribuun, nog niet in zicht geweest.'

'Laat de poort dicht totdat hij komt.'

Nadat hij zijn paard naar de stal had gebracht beende hij met grote

passen naar de villa. Claudius zat op de veranda met Agrippa te praten. Oscarius legde de dolkhouders op de tafel.

‘Dit behoort toe aan een legionair of aan iemand die legionair is geweest. Ook de wijze waarop de latrina ’s zijn aangelegd duiden op ervaring in het legioen. Wat is hier aan de hand? U kunt niet van mij verwachten dat ik me zomaar in een gevecht meng tussen u en legionairs. Ik geef toe dat het verhaal over de kappen vragen bij mij oproept. Maar niettemin hebben we blijkbaar legionairs of veterani tegenover ons. Ik weet niet waarom ze doen wat u beschrijft, u bent hier de geheimzinnige, Claudius Mingus. Geef mij antwoorden voordat ik mezelf en mijn mannen in gevaar breng!’

Agrippa stond op en wilde Oscarius tot kalmte manen maar Claudius legde zijn hand op de arm van zijn zoon en vroeg hem weer te gaan zitten. ‘De tribunus heeft gelijk, wij moeten hem beter inlichten,’ zei Claudius.

‘De kennis zal hem voor de rest van zijn leven belasten,’ waarschuwde Agrippa zijn vader.

‘Misschien, maar het is aan de tribuun om daar iets over te zeggen.’

‘Vertel me wat hier aan de hand is,’ zei Oscarius gebiedend.

Claudius Mingus bood hem een zetel aan en begon met zijn verhaal. ‘In mijn actieve dienst in Aegyptus heb ik mij niet alleen gewijd aan veroveringen en besturen. Tijdens een veldtocht tegen opstandelingen kwam ik in contact met een krijgsgevangene. Hij kreeg mijn aandacht omdat hij het Latijn zeer goed sprak. Hij smeekte me om hem aan te horen voordat hij gedood zou worden. Hij beweerde geen krijger te zijn, door toeval was hij gevangengenomen. Ik heb hem gespaard en hij vertelde mij een vreemd verhaal. Heel lang geleden, nog voor de dagen van de piramidebouwers, bestond een tempel die bewaakt werd door een bijzonder volk. Dit volk werd in Aegyptus en Nubië “het oude Volk” genoemd. Dit volk leefde in het land dat woestijn werd en kende een groot geheim. In duizenden jaren was het niemand gelukt om dit volk te onderwerpen of hun woongebied te vinden. Toen alles daar alleen nog maar woestijn was werd het volk vergeten. Ze trokken door gebieden waar geen mens het lang vol hield en ze kenden plaatsen die niemand kende. Plaatsen waarvan werd beweerd dat er meren en rivieren waren, en duizenden bomen. Een enkele keer had een reiziger of een verdwaalde karavaan een glimp van hen opgevangen. Toen Alexander de Grote Aegyptus had veroverd en een van zijn aanvoerders het verhaal hoorde, werd een expeditieleger gestuurd om het volk te vinden. Slechts twaalf van de tweehonderd ruiters en Hoplieten

kwamen na twee jaar terug en vertelden hun verhaal. Meer dan een jaar hadden ze bij het oude volk doorgebracht en hun verhalen opgeschreven. De aanvoerder die het expeditieleger had uitgezonden kreeg de rollen met de verslagen in zijn bezit. Hij kende echter andere prioriteiten. Aegyptus was hem door Alexander toegewezen. Na de dood van Alexander werd hij koning. Zijn naam was Ptoleméus, hij veroverde land en liet de grote vuurtoren en de bibliotheek bouwen. Zijn zoon voltooide beide werken. De rollen met de verslagen kwamen in de bibliotheek terecht en werden vergeten. Mijn krijgsgevangene behoorde echter tot een orde die de rollen had herontdekt, hij was de hoeder. Honderd jaar geleden, toen de eerste groepen christenen de boekverbranding van de bibliotheken van Alexandrië gelastten, zijn veel boekrollen gered waaronder het Griekse verhaal over het oude volk. Deze boekrollen moesten een veilige plaats krijgen. Ik heb de boekrollen in mijn bezit genomen en de hoeder als mijn bediende aangesteld. Gedurende mijn lange diensttijd in Aegyptus hebben we tweemaal een expeditie ondernomen. Beide keren liepen uit op een mislukking. Jaren later kwam mijn bediende bij me met een vreemdeling. Hij bleek een gezant te zijn van het oude volk. Hij vertelde me dat het oude volk uitstierf. Van de hoeder had hij begrepen dat ik geen schatrover was. Ik heb hem over mijn passie voor culturen en oude beschavingen verteld. Dat was voor hem genoeg reden om mij een cista met zeer oude geschriften te geven. In de cista lag een schijf, een van de schijven die op de mantel van Josea Drusus was bevestigd. Voorzichtig heb ik geprobeerd of iemand in staat was om de geschriften te vertalen. De tekens leken wel iets op de tekens van de piramidebouwers maar ook dat is een verloren schrift. Niemand kon me helpen. De man van het oude volk ging terug en zei dat niemand ooit nog iets van hen zou vernemen. Hij beantwoordde mijn vragen niet. Ooit zou de dag komen dat het schrift gelezen kon worden. Belangrijker was dat de schijf in goede handen was en verenigd moest worden met andere schijven. Normaal gesproken was deze cista een onderdeel van mijn verzameling geworden met een mooi bijbehorend verhaal. Maar het lot bracht mij in contact met de orde van de Gotéscic.'

Op dat moment kwam Gojse binnen en zei: 'Ruiters, ongeveer vijftig, ze zullen hier snel zijn.'

Oscarius dacht koortsachtig na. 'Claudius Mingus, nog steeds is mij niet duidelijk waarom hier Romeinen tegen Romeinen vechten en in welk wespennest ik terecht ben gekomen.'

Claudius Mingus antwoordde: 'Het spijt me tribuun, maar ook ik kan

deze vraag niet beantwoorden. Ik sta voor dezelfde raadsels als u. Ik kan u alleen bezweren dat wij geen kwaadaardige bedoelingen hebben en dat wij degenen zijn die overvallen worden door onherkenbare ruiters.'

'Goed, dan zullen we hen tegemoet rijden,' zei Oscarius. 'Gojse, haal Rundolph en zijn mannen en zorg ervoor dat het signum van het twaalfde legioen zichtbaar is.'

Kort daarna reed de groep in vol ornaat met Oscarius aan het hoofd de poort uit. Gojse zou geen deel uitmaken van de groep. Hij volgde hen vanuit een verborgen positie. Al snel kregen de twee groepen elkaar in het zicht en Oscarius en Rundolph lieten hun paarden galopperen. Brutaal en trots reden ze de groep tegemoet en spraken de eerste ruiter aan. 'Salve, ik ben tribunus Oscarius, legio XII, Germanica superior, maak u bekend.'

De hoofdmans reageerde verbaasd. 'Salve, ik ben decurio Darus, wij verkennen de omgeving.'

Onmiddellijk wist Oscarius dat er iets niet in orde was. Een decurii, hooguit tien ruiters, kon op verkenning worden uitgestuurd. Dit was een grote groep, een decurio zou een dergelijke groep nooit aanvoeren en het had geen enkele zin om met vijftig ruiters te verkennen.

'Onze legatus Servius Plius is te gast bij legatus Claudius Mingus. De voorhoede van ons legioen kan ieder moment aankomen en ik wil uw bevelhebber spreken. Ik neem aan dat u deel uitmaakt van de castra Verona?'

'Dat is onze castra, tribuun', antwoordde de aanvoerder. Hij werd verast door deze situatie en kon dat niet goed verbergen.

'Wij zullen onze weg vervolgen en de nodige voorbereidingen treffen, Avé.'

De decurio hief zijn arm en groette zwijgend terug. Oscarius en zijn mannen reden verder en verdwenen in de richting van Verona.

Gojse had zich verstopt en zag hoe de groep overleg voerde nadat Oscarius en zijn ruiters waren doorgereden. Na enige tijd van spreken en gebaren keerde de groep om en reed richting Verona, achter Oscarius en zijn mannen aan. De paarden liepen in rustige draf, het was niet hun bedoeling om Oscarius in te halen. Ook werden geen verkenners naar de villa van Claudius Mingus gestuurd. Het begon te schemeren en Gojse kon de groep eenvoudig achtervolgen. Ze hadden al vroeg fakels aangestoken en waren van ver af te zien. Gojse had zich van alle zware kleding ontdaan en deze achtergelaten in het woud. Hij droeg

alleen zijn pugio. Later, op de terugweg, zou hij zijn uitrusting ophalen. De groep verliet de heirbaan naar Verona en reed in zuidelijke richting.

Verderop hielden Oscarius en zijn mannen halt.

‘We zetten dit spel van misleiding nog even door,’ zei hij. ‘Rundolph gaat met vijf equites naar de praefectus castrorum in Verona. Vertel daar hetzelfde verhaal, legio XII is in aantocht. Zeg dat je decurio Darius en vijftig verkenneren hebt gezien en wacht de antwoorden af. Kom dan zo snel mogelijk weer terug. Ik ga met de andere equites terug naar Claudius Mingus. Ik ben benieuwd of hij dit keer wordt aangevallen.’

Oscarius en zijn mannen keerden en galoppeerden de duisternis in, terug naar de villa. Ze reden zonder fakkels, in de berm van de heirbaan. Het maanlicht was voldoende en op deze wijze konden ze snel wegduiken als ze de groep van Darius in het zicht zouden krijgen. Dit gebeurde echter niet en al snel waren ze bij de villa waar geen aanvallers waren waargenomen. Oscarius twijfelde niet, zijn plan liep zoals hij had gehoopt. Terwijl ze in de richting van de poort galoppeerden riepen ze luid hun namen om te voorkomen dat een angstige boogschutter in paniek zou schieten. De equites die met Oscarius terug waren gekomen meldden zich meteen bij Trevis om te waken op de muur.

‘Laten we goed opletten en straks niet op de verkeerden schieten,’ zei Trevis toen iedereen zijn positie innam.

Oscarius liep meteen naar de veranda waar Claudius Mingus en zijn zoon wachtten. Hun vertwijfelde en vragende blikken werden genegeerd door Oscarius. ‘Het aas is uitgegoid, nu maar afwachten. Het gaat een lange nacht worden en ik verwacht dat we gaandeweg zullen horen wat hier aan de hand is. Gijse achtervolgt de groep die heeft besloten om deze nacht iets anders te doen dan u lastigvallen. Rundolph zal in Verona de castra bezoeken. Daar kan men hem ongetwijfeld uitleggen hoe gebruikelijk het hier is dat er vijftig ruiters rondtrekken om te verkennen. Vervolg uw verhaal, u zou iets vertellen over een orde, de Gotescic.’

Claudius Mingus dacht even na en sprak verder. ‘Na mijn dienst in Aegyptus werd mijn standplaats verlegd naar het protectoraat, Judea. Ik was daar verantwoordelijk voor alle legioenen in het oosten, ik was een legatus legionis, later een prefect. Omdat Judea al eeuwenlang de lastigste provincie in het oosten was, werd ik in Caesarea, buiten Judea, gestationeerd. Het bleek inderdaad een hel te zijn in vergelijking met het geromaniseerde Aegyptus. Hoewel veel Joden verdreven waren en anderen Romeinse staatsburgers waren geworden, moesten we toch

doorlopend veldtochten ondernemen om de orde te handhaven in Galilea, Samaria en Judea. We wisten dat Jeruzalem altijd al een broeiest van opstand was geweest, de opstandelingen noemde men "Zeloten". Voorgangers hebben geprobeerd deze stad te romaniseren maar in plaats daarvan woedden complete veldslagen en werd de stad dan weer veroverd door de Zeloten, dan weer heroverd door ons. Op een dag kreeg ik het bericht dat er weer een groep Zeloten onder leiding van enkele rabbi's rondging door Judea om aanhang voor een opstand te werven. Persoonlijk ben ik met twee cohorten op hen af gegaan. We kregen ze uiteindelijk te pakken bij de Dode Zee. Daar wilden ze zich verschansen op de rots Masada, daar waar hun voorgangers ooit eens een laatste bolwerk tegen Rome hadden opgericht. Ze wilden dat de geschiedenis zich zou herhalen met het verschil dat Masada het begin zou worden van hun triomftocht. Het is nooit zover gekomen, we kregen ze al eerder te pakken en omdat ze in de minderheid waren was onze overwinning compleet. Alle vrouwen en kinderen heb ik weggestuurd naar hun huizen. De mannen hebben we als galeislaven naar Jaffa gestuurd. In de dagen dat ik aan de Dode Zee verbleef, begreep ik steeds beter dat deze plaats veel betekenis had voor de Joden. Een centurio meldde me dat een kleine groep heldhaftig tot de laatste man de ingang van een grot had verdedigd. Toen ik naar die plek ging heb ik de grot laten verkennen. Het bleek dat dieper in de grot nog mensen zaten en dat ze bereid waren om zich dood te vechten. Het leek me verstandiger om met hen te praten. Daar leerde ik Poste en Kergan kennen, twee jonge krijgers die de grijsaards beschermden. Ik vertelde hen dat wij niet kwamen om te doden maar om te praten. Het bleek dat Poste en Kergan hadden gediend in onze legioenen maar opgeroepen waren door de oudste rabbi om een groep Schriftgeleerden te bewaken. In de grot werden de oudste geschriften van Judea bewaard. Uit deze geschriften waren eerst de Misjna en later de Talmoed afgeleid. Geen goud, niets van waarde voor ons. Ze smeekten me om deze plaats met rust te laten. Ze hoorden bij een orde die niet op opstand of macht uit was. Hun orde was duizenden jaren oud, wijsheid en kennis was wat ze zochten. Dat de Zeloten hier terecht waren gekomen betreurden zij het meest. Natuurlijk raakte mij dit en ik vertelde hen dat ze me konden vertrouwen. Ik vertelde hen over mijn ervaringen in Aegyptus waarna ze me toestonden om de grot te onderzoeken. Geen wapens, geen verborgen krijgers maar wel muren en kruiken vol met kaften en rollen. Ik had nooit verwacht dat in een dergelijk desolaat gebied zoveel bewaard zou worden. Diep in de grot viel mijn oog op een schijf